

TIDAHOLMS
KOMMUN

Tidaholms kommun
2023

Reviderad Strategisk plan och budget 2023-2025

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Kommunalrådet har ordet.....	4
2	Omvärldsbevakning.....	5
3	Kommunens organisation.....	7
4	Politiska mål och ambitioner för Tidaholms kommun	9
4.1	Kommunens målstyrning.....	10
4.2	Vision och målområden.....	12
4.2.1	<i>Målområde: Attraktiv kommun</i>	<i>12</i>
4.2.2	<i>Målområde: Medborgaren i fokus.....</i>	<i>14</i>
4.2.3	<i>Målområde: Ett miljömässigt hållbart samhälle.....</i>	<i>15</i>
4.2.4	<i>Målområde: Ett starkt och växande näringsliv.....</i>	<i>16</i>
4.2.5	<i>Målområde: Attraktiv arbetsplats</i>	<i>17</i>
4.2.6	<i>Målområde: God ekonomi.....</i>	<i>18</i>
5	Ekonomiska förutsättningar och budget.....	19
5.1	Ekonomiska förutsättningar.....	20
5.2	Resursfördelning och politisk viljeinriktning.....	21
5.3	Budget 2023-2025.....	23
5.4	Ekonomisk redovisning: Resultat-, balansräkning och kassaflödesanalys.....	26
5.4.1	<i>Resultaträkning</i>	<i>26</i>
5.4.2	<i>Balansräkning.....</i>	<i>27</i>
5.4.3	<i>Kassaflödesanalys.....</i>	<i>29</i>
6	Nämnderna	30
6.1	Kommunstyrelsen.....	33
6.2	Jävsnämnd	35
6.3	Barn- och utbildningsnämnd	36
6.4	Social- och omvårdnadsnämnd	39
6.5	Kultur- och fritidsnämnd.....	42
6.6	Samhällsbyggnadsnämnd.....	45
6.7	Finansförvaltningen.....	48
7	Investeringsbudget	50
8	Bilaga.....	51
8.1	Befolkningsprognos	52
8.2	Investeringsbudget.....	53
8.3	Riktade budgetprioriteringar.....	55
8.4	Ekonomistyrningsprinciper	56
8.4.1	<i>Budgetmodell.....</i>	<i>56</i>
8.4.2	<i>Uppföljning.....</i>	<i>57</i>
8.4.3	<i>Intern kontroll.....</i>	<i>57</i>
8.4.4	<i>Investeringar</i>	<i>58</i>
8.5	Begrepp.....	59
8.6	Budget för balansräkningsenheter.....	61

I Inledning

I. I Kommunalsrådet har ordet

Vårt mål: Att utveckla Tidaholm i en orolig tid

Denna budget har ett övergripande syfte: att utveckla hela Tidaholms kommun i en orolig tid. Vi gör satsningar som vi ser kommer att bära frukt i framtiden.

Tidaholm ska ha ett starkt och växande näringsliv. Vi vill utveckla företagsklimatet i Tidaholms kommun. Näringslivsenheten flyttas till kommunstyrelsen för att finnas centralt i organisationen. Att befintliga företag växer och utvecklas och att nya företag väljer att etablera sig här är avgörande för Tidaholms framtid.

Vi gör en satsning på samhällsbyggnad med syfte att utveckla vår kommun genom att planera nya områden för företag och bostäder. Fler arbetstillfällen och fler invånare leder till ökade skatteintäkter att fördela kommande år och med det en mer välmående kommun.

Vi ska leva i ett miljömässigt hållbart samhälle. Det miljöstrategiska arbetet fortsätter. Vi behöver jobba vidare med att bli klimatsmarta som kommun. "Miljömiljonen" permanentas och läggs på samhällsbyggnadsnämnden.

Vi sätter medborgaren i fokus och gör en rejäl satsning på barn och utbildning. En bra skola är avgörande för våra barns framtid, och de är i sin tur Tidaholms framtid. Satsningen ska bland annat gå till att skapa förutsättningar för goda arbetsförhållanden för de som arbetar i skolan och förskolan. Vi tillsätter medel för att skapa feriearbeten för våra ungdomar och investerar i nya förskolor i Madängsholm och Ekedalen.

Vi fortsätter att satsa på SAM-Kraft, som delas mellan barn- och utbildningsnämnden och social- och omvårdnadsnämnden. Vi ser att tidiga insatser för att fånga upp barn som är på väg att hamna snett är avgörande i många avseenden, både samhällsekonomiskt men framför allt rent mänskligt. Vi satsar även extra medel på kulturskolan, då vi ser den som viktig för livskvaliteten för våra invånare och för Tidaholm som kulturkommun.

Vi står inför mycket stora investeringar i äldreomsorgen och därför kommer social- och omvårdnadsnämnden att behöva öka sin budget under de närmaste åren. Ökningen sker successivt.

Vi arbetar för att vara en attraktiv arbetsplats. Att kunna behålla och rekrytera kompetenta medarbetare är avgörande för kvaliteten i kommunens verksamheter. Ett nytt pensionsavtal har slutits mellan KPA och Sveriges kommuner och regioner. Det är positivt för våra medarbetare men blir dyrare för kommunerna än vad någon räknat med. Varje nämnd hanterar sina pensionskostnader. De tidigare aviserade satsningarna på lönepolitiskt program och bemanningsenhet avvaktar vi därför med till dess att det ekonomiska utrymmet finns.

Vi värdesätter kommunens goda ekonomi och vill därför utreda möjligheten att lägga kommunens fastigheter i ett kommunägt fastighetsbolag. Det bidrar till att renodla samhällsbyggnadsnämndens uppdrag och vi anser att det bör utredas om fastighetsförvaltning lämpar sig bättre i ett bolag än i en kommunal förvaltning.

Vi inför en anställningsrestriktion för att anpassa kommunens ekonomi långsiktigt till ett kärvare läge i omvärlden. Oro i omvärlden påverkar oss i Tidaholm. Vi har därför valt att ha en buffert centralt på kommunstyrelsen. Vi vill kunna ta vårt ansvar även i en situation där vi inte vet exakt vilka kommunala verksamheter som kommer att påverkas eller hur.

Vi vill utveckla Tidaholm och detta är en budget med det som övergripande tema, så att vi blir starkare och bättre rustade för framtiden. Det är också en ansvarsfull budget i en orolig tid.

Runo Johansson

Kommunalsråd
Tidaholm, oktober 2022

2 Omvärldsbevakning

Under 2022 har Sverige haft en långt högre inflation än på länge. Inflations- och ränteuppgången kommer enligt SKR att ha betydande åtstramande effekter på världsekonomin under 2022 och åren därefter. På så vis utgör inflations- och ränteuppgången en motkraft till den postpandemiska återhämtning som ännu präglar många ekonomier. Inflationen i Sverige kommer även att medföra högre löneökningar jämfört med tidigare prognoser. [1]

Rysslands invasion av Ukraina är en starkt bidragande orsak till en kraftig energi- och råvaruprisinflation under 2022. Kriget ökar också osäkerheten vad gäller den ekonomiska utvecklingen framöver. SKR ser att tillförsikten bland hushåll och företag i Sverige har försvagats sedan invasionen inleddes den 24 februari. I augusti 2022 prognostiserar SKR att kommunsektorns köpkraft urholkas drastiskt framöver. Under 2023 faller köpkraften med nästan 2 procent jämfört med året innan. Kommunala utgifter kommer att öka då de priser och löner som påverkar kommuners kostnader nu stiger snabbare. Det beror delvis på den allmänna prisuppgången till följd av inflationen och delvis på det nya pensionsavtalet med högre premier. [2]

Priserna på energi har stigit kraftigt till följd av kriget i Ukraina. Energimyndigheten ser i oktober 2022 att elförsörjningen i Sverige är stabil, men att det finns en ökad risk för problem under vinterns högladdstimmor. Myndigheten understryker även vikten av att samhällsviktiga aktörer, energianvändare och energibranschen kontinuitetssäkrar sin verksamhet givet det säkerhetspolitiska läget och kommande vinter. Risken för effektbrist har ökat från låg till reell på grund av att Ringhals 4 är tagen ur drift fram till 31 januari 2023. Energimyndigheten har i oktober 2022 startat en informationskampanj för att uppmåna till minskad elanvändning i hela landet. Kampanjen ska bidra till ändrade vanor och ökad kunskap, och därmed minska risken för fränkoppling i vinter. Tidaholms kommun vidtar under hösten åtgärder för att minska kommunens energiförbrukning. [3]

Enligt Arbetsförmedlingens prognos i januari 2022 kommer arbetslösheten i riket att fortsätta minska och ligga på 6,8 % år 2023. [2] Bristen på efterfrågade kompetenser ökar bland både privata och offentliga arbetsgivare, samtidigt som allt fler arbetslösa saknar efterfrågade kompetenser. Enligt arbetsförmedlingen kommer det att finnas en stor efterfrågan på utbildad arbetskraft även på längre sikt. För att kunna bemanna i bristyrken och minska arbetslösheten krävs att bristyrken görs mer attraktiva. [4]

Enligt arbetsförmedlingens yrkesprognos för år 2021–2026 kommer det bland annat att råda brist på förskollärare, sjuksköterskor och lärare [5]. Samtidigt är glappet mellan personer i arbetsför ålder och personer i behov av skola, förskola och äldreomsorg historiskt hög. Kommuner tvingas därför att konkurrera alltmer om rätt kompetens, samtidigt som skatteintäkterna från den arbetsföra befolkningen minskar i förhållande till kommunens kostnader för välfärd. I Tidaholms kommun har den demografiska försörjningskvoten ökat från 0,80 till 0,88 på tio år (2011–2021) [6].

För världen som helhet medför klimatförändringar allt fler katastrofer och kriser i form av översvämningar, torka, stormar, utslagna ekosystem, nya sjukdomar, konflikter om vattenresurser samt människor på flykt. Nämnden för Samhällsskydd mellersta Skaraborg (SMS) ansvarar för räddningstjänst i Tidaholm, Falköping, Götene och Skara. SMS skriver i sin verksamhetsredovisning år 2021 att olyckor och katastrofer orsakade av klimatförändringar och terror kommer att bli allt vanligare. När sådana händelser inträffar krävs omfattande insatser av både personal och material och dessutom ofta under lång tid. [7] I Tidaholm, liksom i alla delar av världen, krävs verkningsfulla åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och uppnå övriga globala mål i Agenda 2030.

Källor:

1. Sveriges kommuner och regioner, 2022-04-28: Cirkulär 22:15.
2. Sveriges kommuner och regioner, 2022-08-25: Cirkulär 22:28.
3. Energimyndigheten, Lägesbild över energiförsörjningen med anledning av kriget i Ukraina, 2022-10-04.

4. Arbetsförmedlingens presentation Arbetsmarknadsläget i Skaraborg, 20 januari 2022.
5. Arbetsförmedlingens yrkesprognoser, 2022-02-16: <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/yrken-och-framtid/hitta-yrkesprognoser/yrkesomraden>
6. Koladas nyckeltal "Demografisk försörjningskvot", id: N00927
7. Samhällsskydd mellersta Skaraborg (SMS). (2021). *Verksamhetsredovisning 2921, Nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg 2021*.

3 Kommunens organisation

Politisk organisation

Tidaholms kommuns politiska organisation består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder. Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har råd, beredningar och utskott knutna till sig.

Nämnderna är uppdelade utifrån ansvars- och verksamhetsområden. Samtliga nämnder har en förvaltning till sitt förfogande.

Tidaholms kommun bedriver en gemensam räddningstjänst tillsammans med Falköping, Skara och Götene kommun. Nämnden för Samhällsskydd Mellersta Skaraborg är gemensam för de fyra kommunerna. Förvaltningen för Samhällsskydd Mellersta Skaraborg är placerad i Falköping.

Förvaltningsorganisation

Tidaholms kommun har sex förvaltningar som bistår nämnder och kommunstyrelse med utredning, planering och utförande av tjänster. Verksamheten bedrivs av kommunens anställda personal eller som inköp från andra utförare. Alla förvaltningschefer ingår i Tidaholms kommuns ledningsgrupp. Ledningsgruppen leds av kommundirektören som är kommunens ledande tjänsteperson.

Kommunala koncernföretag

Koncernen Tidaholms Energi AB består av moderbolaget Tidaholms Energi AB samt dotterbolagen Tidaholms Elnät AB (Teab), Tidaholms Bostadsbolag AB (Tbab), 20 procent av Bosnet AB samt 3 procent av Netwest Sweden AB. Tidaholms Energi AB ska utöva en aktiv styrning och ledning av de bolag som ingår i koncernen. Enligt ägardirektiven ska de kommunala bolagen bidra till ett hållbart samhälle och vara ett föredöme i miljöfrågor.

Tidaholms Energi AB bedriver produktion och försäljning av el och fjärrvärme. Bolaget ska även anlägga och underhålla IT-infrastruktur samt stadsnätsutbyggnad inom Tidaholms kommun på marknadsmässiga villkor.

Tidaholms Elnät AB bedriver distribution av el. Bolaget ska även arbeta aktivt med att stärka Tidaholms kommuns attraktionskraft och tillväxt.

Tidaholms Bostadsbolag AB är kommunens allmännyttiga bostadsbolag. Bolaget ska främja en god bostadsförsörjning och lokalförsörjning i Tidaholms kommun. Bolaget äger och förvaltar 300 lägenheter samt lokaler, garage och parkeringsplatser i anslutning till bostadshusen. Bolaget förvaltar och äger även industrifastigheter.

Bosnet AB har sitt säte i Karlsborg och ägs med 20 procent vardera av Tidaholms Energi AB, Hjo Energi AB, Karlsborgs Energi AB, Tibro Energi AB och VänerEnergi AB. Som stadsnätsoperatör ska bolaget främja telekommunikationsutvecklingen i ägarkommunerna. Detta gör bolaget genom att stötta och samordna ägarnas utveckling på området.

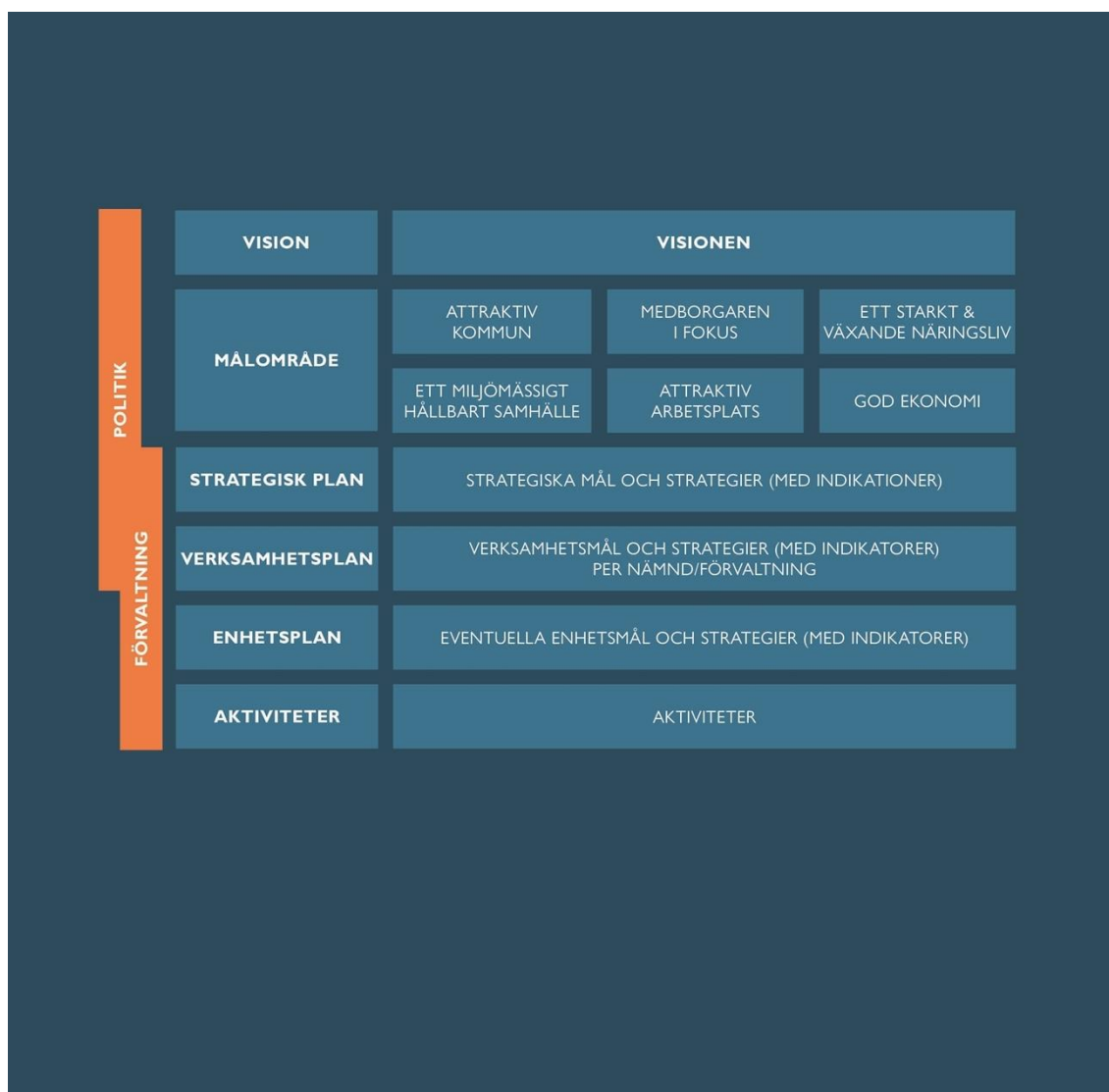
Netwest Sweden AB har sitt säte i Alingsås och ägs av Västragötalandsregionen, västsvenska kommuner och energibolag. Netwest arbetar med en hållbar och framtidssäkrad bredbandsutveckling i Västra Götaland.

4 Politiska mål och ambitioner för Tidaholms kommun

4.1 Kommunens målstyrning

Strategisk plan och budget är kommunfullmäktiges viktigaste verktyg för att styra och leda den kommunala verksamheten. Dokumentet ger besked om vilka mål fullmäktige har satt upp samt fördelning av resurser till nämnderna. Fullmäktiges vision för kommunens utveckling är utgångspunkt vid utformning av strategisk plan och budget.

Fullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att genomföra, samordna och följa upp kommunens arbete med de strategiska målen. Barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden samt social- och omvårdnadsnämnden uppdras att formulera verksamhetsmål som omsätter kommunfullmäktiges övergripande strategiska mål och strategier till konkret utvecklingsarbete.

Visionen beskriver hur Tidaholm ska utvecklas som kommun på lång sikt. Kommunfullmäktiges vision anger syfte och riktning för kommunens mål och strategier.

Målområden beskriver vilka frågor och områden kommunfullmäktige bedömer är särskilt viktiga att arbeta med för att närma sig den långsiktiga visionen.

Strategiska mål beskriver vad kommunfullmäktige vill uppnå inom varje målområde. De strategiska målen är långsiktiga och knyter an till FN:s globala mål i Agenda 2030. För varje strategiskt mål anges även en eller flera strategier (vägval) som ska prägla arbetet med målet.

Finansiella mål anger kommunfullmäktiges målsättningar för kommunens ekonomi. Enligt de ekonomistyrningsprinciper som fullmäktige har antagit i Tidaholms kommun innebär god ekonomisk hushållning att kommunens verksamhetsmässiga samt finansiella mål uppnås. För varje finansiellt mål anges även en eller flera strategier (vägval) som ska präglar arbetet med målet.

Verksamhetsmål avser utvecklingen av nämndens verksamheter. Varje verksamhetsmål knyts till ett strategiskt mål och bidrar till att kommunen utvecklas i riktning mot kommunfullmäktiges vision. Verksamhetsmålen är mätbara och uppnåeliga. För varje verksamhetsmål anges även en eller flera strategier (vägval) som ska präglar arbetet med målet. Varje nämnd fastställer verksamhetsmål, strategier och detaljbudget i sin verksamhetsplan.

Enhetsmål är enheternas mål och konkretiserar vad en särskild enhet ska uppnå för att bidra till nämndens verksamhetsmål. Enhetsmål fastställs av tjänstepersoner med ledande uppdrag.

Aktiviteter är konkreta insatser eller åtgärder som ska utföras för att uppnå ett mål. Aktiviteter utformas och beslutas av tjänstepersoner med ledande uppdrag.

Indikatorer används för att analysera och värdera i vilken grad kommunen har uppnått ett givet mål. En väl vald indikator visar på en förändring som sker i takt med att kommunen närmar sig målet. Indikatorer kan till exempel vara information om kommunens utbud av service eller vad kommuninvånarna tycker om kommunens verksamheter och service. Urval av indikatorer och fastställande av målvärden för strategiska mål utförs av tjänstepersoner. Urval av indikatorer och fastställande av målvärden för verksamhetsmål utförs av respektive nämnd.

4.2 Vision och målområden

Kommunfullmäktige har antagit en vision som beskriver hur Tidaholms kommun ska utvecklas på lång sikt. Visionen lyder:

I Tidaholms kommun ska vi kunna leva och bo i en god livsmiljö som skapar trygghet, omtanke och utveckling för både individ och företag.

Tidaholms kommun ska vara trygg och säker att bo, vistas och verka i och ge samma möjligheter för alla invånare. Därför är samverkan med andra aktörer i samhället viktigt. Omtanken är vår ledstjärna i vardagen för våra medborgare, vår miljö, vårt klimat, nästa generation och vår framtid. Gemensamt ansvar och samarbete mellan kommuninvånare, beslutsfattare, förvaltning, organisationer/föreningar och lokala företagare ger förutsättningar för en stark handlingskraft och utveckling för individer och företag.

4.2.1 Målområde: Attraktiv kommun

Tidaholms kommun ska vara en attraktiv kommun som präglas av social hållbarhet och goda levnadsförhållanden. För att skapa ett socialt hållbart samhälle krävs att varje barn, ungdom och vuxen kan lära och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar.

Det behövs utbildning som, ger goda förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och minskar utanförskap. Kommunen behöver också arbeta systematiskt med att erbjuda kompetensväxling och livslångt lärande utifrån arbetsmarknadens behov.

Kommunen ska arbeta för en god folkhälsa vilket innebär att så många som möjligt ska må bra, både fysiskt och psykiskt. Kommunen ska också arbeta för jämlik hälsa mellan grupper i samhället. Kommunen ser mångfald som en styrka och ska tillvarata den resurs som människor med olika etniska och kulturella bakgrunder utgör. Genom strategisk planering samt förebyggande arbete i samverkan med andra aktörer och invånare ska kommunen bidra till ökad trygghet.

En av de främsta utmaningarna för Tidaholms kommun är att möta den demografiska utvecklingen. Genom att utveckla Tidaholm som en attraktiv kommun ser vi till att invånarna trivs och bor kvar samt att fler bosätter sig i kommunen. Detta arbete omfattar en rad områden. Kommunen ska erbjuda ett varierat utbud av bostäder vad gäller upplåtelseformer och hustyper, skolor och omsorg med hög kvalitet, ett rikt kultur- och fritidsliv, ett tillgängligt och levande centrum samt variationsrika och attraktiva mötesplatser för invånare och besökare. Kommunen ska värna om Tidaholms kulturarv och historia, och skapa goda förutsättningar för näringslivet samt utveckling av besöksnäringen.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun skall aktivt medverka till att skapa förutsättningar för det goda livet.

Strategi

- Vidareutveckla kommunens identitet och stadskärna samt stärka den lokala stoltheten, attraktionskraften och Tidaholms platsvarumärke.
- Forma variationsrika och tillgängliga mötesplatser där alla människor kan må bra, känna trygghet, uppleva, leka, lära och växa.
- Arbeta för en god och jämlik folkhälsa vilket innebär att så många som möjligt ska må bra, både fysiskt och psykiskt.
- Skapa förutsättningar för infrastruktur; fibernätsutbyggnad på landsbygden, större andel persontransporter till fots, med cykel och kollektivtrafik.
- Bevara kulturmiljön och landskapsbilden på lång sikt samt tillgängliggöra stråken längs med Tidån.
- Verka för ett aktivt och starkt idrotts-, kultur- och friluftsliv samt skapa unika och gemensamma erbjudanden för medborgare och besökare.

- Öka tillgång till ett varierat utbud av upplåtelseformer bland annat genom att initiera nya planområden så att byggnation underlättas.
- Ge skola och barnomsorg goda förutsättningar att bedriva en likvärdig utbildning för alla barn och elever i Tidaholms kommun.
- Säkerställa att elever utbildas för framtida behov genom dialog och samverkan med arbetsgivare.
- Erbjud goda möjligheter till kompetensutveckling och kompetensomställning för att möta teknikskiften och arbetsmarknadens förändrade behov.

Agenda 2030

Det strategiska målet knyter an till följande globala mål för hållbar utveckling:

- Mål 1: ingen fattigdom.
- Mål 2: ingen hunger.
- Mål 3: god hälsa och välbefinnande.
- Mål 4: god utbildning för alla.
- Mål 5: jämställdhet.
- Mål 8: anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.
- Mål 9: hållbar industri, innovationer och infrastruktur.
- Mål 10: minskad ojämlikhet.

4.2.2 Målområde: Medborgaren i fokus

Tidaholms kommun ska bedriva verksamhet och service av hög kvalitet för invånare, besökare, näringsliv och civilsamhälle.

Utveckling av den lokala demokratin är en huvuduppgift för kommunen. En välmående demokrati kännetecknas av att invånare har möjlighet att vara delaktiga i samhällsutvecklingen genom att på olika sätt uttrycka sina uppfattningar, behov och idéer. Detta gäller även barn, vilka enligt barnkonventionen har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Möjligheten till delaktighet och inflytande i samhället är även viktiga faktorer för människors hälsa.

Beslut om kommunens verksamheter och utveckling fattas av kommunens förtroendevalda församlingar. Dessa församlingar ska informeras om invånarnas behov och uppfattningar, och ta dessa i beaktande då beslut fattas. Kommunen ska på lämpliga sätt informera invånarna om kommunens arbete och regelbundet undersöka vad invånare tycker om kommunens verksamheter och service. Kommunen ska även erbjuda invånarna olika former av delaktighet, till exempel genom medborgardialoger, råd, synpunktshantering och möjligheten att lämna Tidaholmsförslag.

Tidaholms kommun ska ta vara på de fördelar som digitaliseringen erbjuder. Den digitala utvecklingen ska drivas med invånaren i fokus.

Strategiskt mål: Kommunens verksamheter och service för medborgare präglas av delaktighet, hög kvalitet och effektivitet.

Strategi

- Aktivt skapa förutsättningar för delaktighet, möjlighet till påverkan och inflytande för kommunens invånare utifrån olika intressentgrupper, till exempel genom att använda medborgardialog som verktyg inför beslut i komplexa frågor.
- Sprida information om hur den demokratiska styrningen av kommunen fungerar.
- Tillhandahålla väl fungerande verksamheter och verka för en effektiv och rättssäker ärendehantering som upplevs som trygg och professionell.
- Skapa förutsättningar för att effektivisera och utveckla verksamheterna genom samverkan, innovation och ständiga förbättringar samt stöd av digitalisering utifrån medborgarnas behov.
- Verka för att kommunens invånare, elever, företagare och besökare upplever att de blir väl bemötta av kommunens medarbetare.

Agenda 2030

Det strategiska målet knyter an till följande globala mål för hållbar utveckling:

- Mål 5: jämställdhet.
- Mål 10: minskad ojämlikhet.
- Mål 12: hållbar konsumtion och produktion.
- Mål 13: bekämpa klimatförändringarna.
- Mål 16: fredliga och inkluderande samhällen.

4.2.3 Målområde: Ett miljömässigt hållbart samhälle

Tidaholms kommun ska arbeta med FN:s globala mål i Agenda 2030, Sveriges klimatmål samt Västra Götalandsregionens mål i Klimat 2030. Kommunens miljö- och klimatarbete ska leda till minskad miljöbelastning och förbättrad hantering av klimatförändringar. Samtliga verksamheter ska inkluderas i kommunens miljö- och klimatarbete.

Tidaholms kommun ska även möjliggöra för invånare, besökare, näringsliv och civilsamhälle att agera hållbart genom att utveckla sina verksamheter, sin myndighetsutövning, sprida kunskap och utgöra ett föredöme i arbetet med miljö- och klimatfrågor.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun utvecklas till ett mer miljömässigt hållbart samhälle.

Strategi

- Arbeta i riktning mot Sveriges klimatmål för att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045 samt Västra Götalands regionens klimatmål för att vara en fossiloberoende region 2030, genom att genomföra kommunens klimatlöften.
- Underlätta för kommunens invånare och förenkla för näringslivet att verka och leva miljömässigt hållbart så att utsläpp av växthusgaser från Tidaholms kommun minskar.
- Minska användningen av kemikalier som kan leda till ohälsa eller skada.
- Öka andelen svensk och närodlat mat som serveras inom kommunens verksamheter.
- Planera och sköta kommunens natur- och tätortsnära miljöer så att biologisk mångfald främjas i både stad och på landsbygd.
- Sträva efter grön finansiering.
- Se till att det finns god tillgång och bra kvalitet på vatten oavsett om dess ursprung är ett grundvatten eller ytvatten.

Agenda 2030

Det strategiska målet knyter an till följande globala mål för hållbar utveckling:

- Mål 6: rent vatten och sanitet.
- Mål 7: hållbar energi för alla.
- Mål 9: hållbar industri, innovationer och infrastruktur.
- Mål 11: hållbara städer och samhällen.
- Mål 12: hållbar konsumtion och produktion.
- Mål 13: bekämpa klimatförändringarna.
- Mål 14: hav och marina resurser.
- Mål 15: ekosystem och biologisk mångfald.

4.2.4 Målområde: Ett starkt och växande näringsliv

Tidaholms kommun vill främja utvecklingen av ett starkt och aktivt näringsliv och ett starkt civilsamhälle på landsbygden och i tätorten. Att arbetsmarknaden i kommunen erbjuder ett varierat utbud av arbetstillfällen är avgörande för att fler invånare ska bo kvar och flytta till Tidaholms kommun. Tidaholms kommun ska erbjuda ett gott företagsklimat. Med ett gott företagsklimat blir det lättare att starta, driva och utveckla framgångsrika företag i kommunen.

Tidaholm står idag, liksom hela regionen, inför flera utmaningar vad gäller kompetensförsörjning. Bristen på vissa kompetenser är stor inom både privat och offentlig sektor samtidigt som många saknar arbete. För att företag ska stanna i kommunen och för att kommunen ska kunna klara av sitt välfärdsuppdrag krävs att det finns tillräckligt med arbetskraft med efterfrågad kompetens.

Tidaholms kommun ska arbeta med tre fokusområden för att stödja näringslivet och förbättra företagsklimatet:

1. Arbeta för en aktiv dialog och mellan kommunen och näringslivet för en förstärkt förståelse av respektives verksamheter. Arbeta för förenklad kommunikation och navigering vid näringslivets kontakt med kommunen. Bistå med arenor för nätverkande, utveckling och omvärldsbevakning i syfte att möta framtidens utmaningar.
2. Arbeta för att bibehålla, utveckla och expandera befintligt näringsliv samt samverka för nyetableringar. Fortsatt implementering av platsvarumärket och utveckling av stadskärnan för behållning av ett levande Tidaholm för näringsliv invånare och besökare.
3. Arbeta för ökad samverkan mellan skola och arbetsliv och genom koordination av insatser som rör arbetsmarknadens kompetensbehov matchning och omställning.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun skall vara en aktiv och främjande kraft för näringslivet och civilsamhället.

Strategi

- Arbeta för ett gott företagsklimat genom dialog, snabb, rättssäker och effektiv ärendehantering.
- Ta fram och erbjuda attraktiv industrimark och lokaler.
- Stödja och utveckla kulturella och kreativa näringar.
- Implementera och arbeta för den lokala attraktionskraften och stärka Tidaholms platsvarumärke.
- Genom internationella samarbeten ska nya kunskaper och kontakter bidra till positiv utveckling så som tillväxt för kommunen samt stärka sysselsättning för medborgarna.
- Underlätta för företagare och organisationer att nyetablera eller utveckla sina verksamheter.
- Verka för att digitaliseringen gör Tidaholms kommun attraktivare genom att bidra till en enklare vardag för näringsidkare och andra aktörer.

Agenda 2030

Det strategiska målet knyter an till följande globala mål för hållbar utveckling:

- Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.
- Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

4.2.5 Målområde: Attraktiv arbetsplats

Tidaholms kommun ska vara en attraktiv arbetsplats där alla medarbetare trivs, utvecklas och är stolta över att ge god service till kommunens invånare, besökare, näringsliv och civilsamhälle.

Både chefer och medarbetare ska vara delaktiga i verksamhetens utveckling. Kommunen som arbetsgivare ska uppmuntra innovation och nytänkande. Det ska finnas goda möjligheter att prova nya idéer som syftar till att förbättra verksamheten.

Ledarskap är avgörande för att utveckla en god kultur på arbetsplatsen. Ett gott ledarskap innebär bland annat att chefer ger medarbetarna förutsättningar att ta ansvar för sitt arbete och visar uppskattning för medarbetarnas arbetsinsatser.

Tidaholms kommun ska också vara en arbetsplats som tar vara på de fördelar som digitaliseringen erbjuder. Kommunen ska erbjuda de digitala tjänster som efterfrågas av kommunens invånare och underlättar för kommunens medarbetare och verksamheter.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun skall vara en attraktiv arbetsplats

Strategi

- Bedriva ett långsiktigt arbete med frågor om värdegrund, friskvård, arbetsmiljö, kompetensutveckling och ledarskap samt främja jämlikhet baserat på exempelvis kön.
- Skapa förutsättningar för medarbetaren genom att verkställa heltid som norm.
- Lyfta betydelsen av det tillitsbaserade ledarskapet inom organisationen.
- Verka för att alla medarbetare har goda förutsättningar att ta ansvar för sina arbetsuppgifter genom att agera utifrån sin professionella kunskap, erfarenhet och omdöme.
- Digitaliseringsarbetet ska integreras i den ordinarie verksamheten.

Agenda 2030

Det strategiska målet knyter an till följande globala mål för hållbar utveckling:

- Mål 3: god hälsa och välbefinnande.
- Mål 4: god utbildning för alla.
- Mål 5: jämställdhet.
- Mål 8: anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

4.2.6 Målområde: God ekonomi

I Tidaholms kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk. Det gör att vi kan möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar och extraordinära situationer i omvärlden. Det skapar även förutsättningar för goda livsvillkor för framtida invånare.

De finansiella målen för Tidaholms kommun syftar till att säkerställa en trygg och långsiktig finansiering av kommunens verksamheter. God ekonomisk hushållning råder då vart och ett av kommunfullmäktiges strategiska och finansiella mål uppnås helt eller delvis under ett år.

Finansiellt mål: Tidaholms kommun har ett resultat motsvarande minst 2 procent av skatter, generella statsbidrag och kommunal utjämning.

Strategi

- Undvika upplåning till investeringar.
- Arbeta med en treårsbudget i balans, vilket innebär att årets resultat i budgeten uppgår till resultatmålet.

Agenda 2030

Det finansiella målet knyter an till följande globala mål för hållbar utveckling:

- Mål 8: anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.
- Mål 12: hållbar konsumtion och produktion.

Finansiellt mål: Tidaholms kommun har en god soliditet, vilket innebär minst 30 procent.

Strategi

- Generera överskott för att klara framtida investeringar i verksamheter.
- Kontinuerligt effektivisera lokalnyttjandet.
- Aktivt avyttra fastigheter som ägs av kommunen i vilka kommunen ej bedriver verksamhet.

Agenda 2030

Det finansiella målet knyter an till följande globala mål för hållbar utveckling:

- Mål 8: anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.
- Mål 12: hållbar konsumtion och produktion.

5 Ekonomiska förutsättningar och budget

Den omvärldsanalys som presenteras i avsnitt 2 beskriver hur Tidaholms kommun påverkas av den demografiska utvecklingen och ett ökat behov av välfärdstjänster i framtiden. I avsnitt 5 beskrivs de ekonomiska förutsättningarna för Tidaholms kommun under de kommande åren. Därefter presenteras kommunens budget för år 2023 och plan för 2024-2025.

5.1 Ekonomiska förutsättningar

Befolkningsprognos

Befolkningsförändringen bygger på kommunens befolkningsprognos (Se bilaga).

- Befolkningen förväntas minska från 12 825 (2021 års befolkning) till 12 684 invånare fram till år 2025. Prognosen är uppdaterad utifrån nya antaganden sedan beslut om *Strategisk plan och budget för 2022-2024*.

Demografi

Även de demografiska förändringarna påverkar Tidaholms kommun. Totalt prognostiseras att kommunens invånarantal minskar. Ett minskat invånarantal förstärker ytterligare den demografiska försörjningskvoten, där invånarantalet i icke-arbetsför ålder kommer att öka samtidigt som åldersgruppen i arbetsför ålder minskar. Detta medför ökade andelar eller volymer av invånare som tar del av kommunens välfärdsverksamheter såsom barnomsorg, skola och äldreomsorg.

Inflation och pensionskostnader

Enligt SKRs prognoser präglas de kommande åren av en högre inflation och stigande räntor. För Tidaholms kommun innebär detta att skatteunderlaget ökar främst beroende på löneökningstakten som det kommunala skatteunderlaget bygger på. Då även löner och priser hos kommuner (och regioner) antas öka innebär ökningen av skatteintäkterna inte ger någon reell resursförstärkning. Enligt prognosen präglas de kommande åren av en urholkning av köpkraften, vilket stigande priser och löner leder till.

Under 2023 träder ett nytt pensionsavtal för kommunsektorn i kraft. Med det nya avtalet går kommuner (och regioner) från ett förmånsbestämt till ett avgiftsbestämt pensionssystem, vilket påverkar kommunens pensionskostnader. Pensionsavsättningarna höjs samtidigt som arbetsgivarna får ökade möjligheter att förutse uppkomna pensionskostnader. För Tidaholms kommun innebär övergången till det nya pensionsavtalet ökade personalkostnader för kommunens verksamheter. Kommunen och verksamhetsnämnderna behöver hantera dessa ökade kostnader inom tilldelad ram.

Investeringar

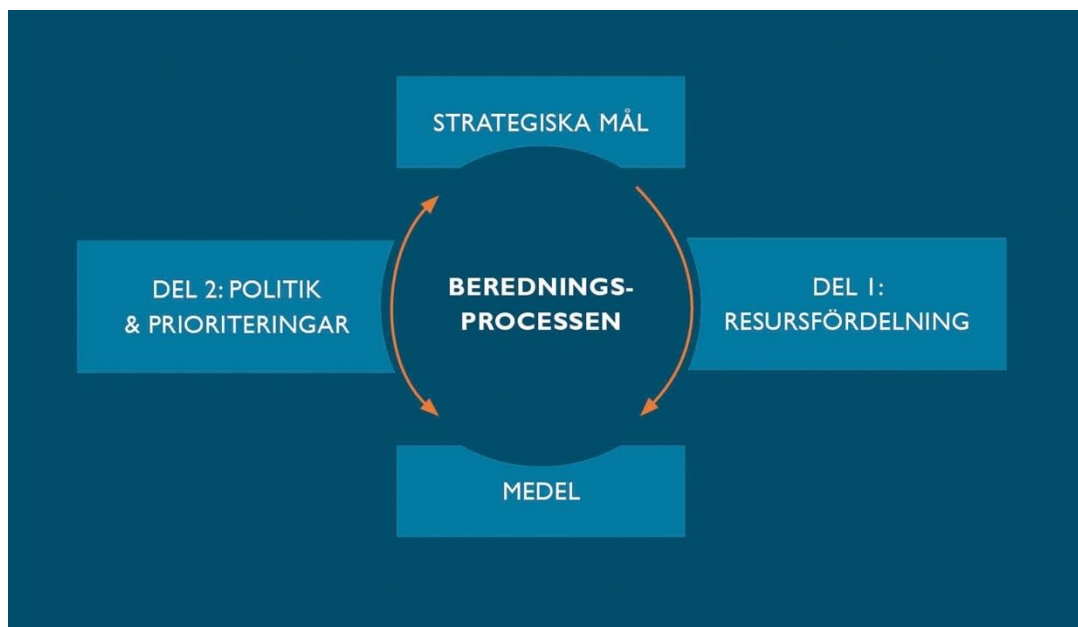
De stora investeringsbehov som finns på nationell nivå finns även i Tidaholms kommun. För att klara dessa investeringar måste kommunen under budgetperioden öka sin långfristiga låneskuld. Mer information om investeringar finns nedan.

De kommande årens investeringsbehov sammanfaller med att skatteunderlagets tillväxttakt minskar. Detta medför att tillkommande och ökade kapital- och driftskostnader sätter ytterligare kostnadspress på verksamheterna.

Vidare pressas kommunens totala nettokostnader av tillkommande drifts- och kapitalkostnader för nya investeringar. De nya investeringarna kommer att ta utrymme från befintliga verksamheter i budgetar under kommande år. Under budgetperioden prognostiseras att räntorna stiger vilket ökar kommunens finansiella kostnader. Kostnaden för befintliga lån som binds om och nya lån som upptas kommer därför att vara högre, jämfört med föregående år då låga räntor har medfört låga räntekostnader.

5.2 Resursfördelning och politisk viljeinriktning

Tidaholms kommun tillämpar en resursfördelningsmodell som är baserad på pris och volym för att göra en initial fördelning av medel till nämndernas budgetramar. Därefter prioriterar och omprioriterar de förtroendevalda politikerna medel för att nå balans och harmoni mellan fullmäktiges strategiska mål och fördelningen av medel. Detta framgår av kommunens ekonomistyrningsprinciper.

De initiala budgetramarna utgår ifrån genomsnittliga ambitionsnivåer och referenskostnader hos jämförbara kommuner. Därefter justeras budgetramen för varje nämnd i enlighet med politiska prioriteringar.

Inför år 2023 är budgetramarna beräknade utifrån resursfördelning samt riktade justeringar utöver resursfördelningen. Inga generella anpassningar har lagts ut på nämnderna efter resursfördelningen.

Nedan definieras resursfördelningen. Utöver resursfördelningen påverkas nämndernas ramar av *verksamhetsförändringar* samt *anpassningar efter resursfördelning*. Belopp för varje del specificeras för respektive nämnd i avsnitt 6. *Nämnderna*.

Resursfördelning

Resursfördelningsmodellen tar hänsyn till pris- och volymförändring mellan åren. Den ena delen är den årliga justeringen på prislapparna och den andra är volymförändringen för hela befolkningen eller respektive målgrupp.

Resursfördelningsmodellens prislappar baseras på referenskostnad, genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen (pendlingskommun nära mindre tätort, härafter benämnd "kommungrupp") eller traditionell budgetuppräknig. För respektive nämnd anges dessa pris- och volymparametrar per verksamhet.

Referenskostnaden i tabellerna är angivna i hela kronor per brukare för respektive verksamhet. Referenskostnad för Tidaholms kommun är framräknad med antagande av andel brukare samt en framskrivning av volym baserat på befolkningsprognosen.

Genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen är den faktiska nettokostnaden från räkningsrapport 2020, uppräknat till 2023 enligt index. Kostnadsambitionsnivå är den

justering som är gjord för verksamheten. 100 procent indikerar samma kostnadsambitionsnivå som genomsnittet för kommungruppen. En justering över 100 procent påvisar en högre kostnadsambitionsnivå än genomsnittet. De verksamheter som inte presenteras i tabellerna har en tilldelning beräknad med traditionell budgetuppräknning. För att hantera de ekonomiska förutsättningarna krävs att Tidaholm kommuns kostnadsmassa anpassas. I resursfördelningen förväntas verksamheterna bedriva verksamhet till den nettokostnad som prislappen indikerar. Det betyder att de verksamheter som bedrivs med en nettokostnad som är högre än referenskostnad behöver effektiviseras då budgetramen baseras på referenskostnad. För de verksamheter vars tilldelning utgår från kommungruppens prislapp har justeringar och anpassningar gjorts utifrån den politiska ambitionsnivån och de uppsatta strategiska målen för 2023–2025.

5.3 Budget 2023-2025

Skatter och generella bidrag

Budgeten för 2023-2025 utgår från följande övergripande antaganden:

- Utdebiteringen är fastställd till 22:07 under hela perioden.
- Skatteunderlagsprognosen samt bidrag och avgifter bygger på prognoser från Sveriges kommuner och regioner (SKR Cirkulär: 22:28, daterad 25 augusti 2022).

Resultatmål och soliditet

Kommunen har två finansiella mål, resultatmål och soliditet.

År 2023 är det budgeterade resultatet för Tidaholms kommun 2,0 procent av skatter och bidrag, vilket betyder att det budgeterade resultatet är i nivå med resultatmålet på 2,0 procent. För år 2024 och 2025 är resultatmålet 2,5 procent på vardera året, vilket innebär att kommunen även dessa år uppnår resultatmålet.

I kommunens andra finansiella mål bedöms soliditeten, som behöver vara minst 30 procent. I kommunens budget och planår överstiger soliditeten 30 procent vardera året, vilket betyder att även det andra finansiella målet uppfylls.

Båda de finansiella målen i planen uppfylls för åren 2023–2025.

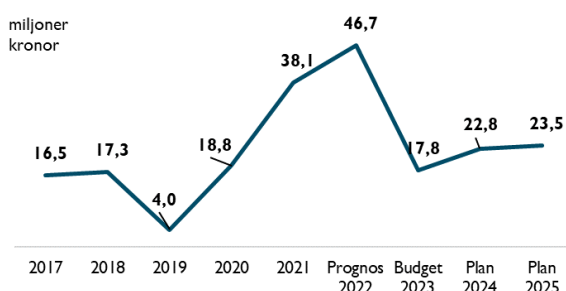
Ekonomiskt nuläge

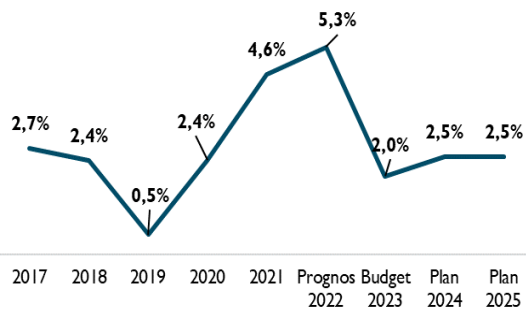
Enligt den prognos för 2022 som verksamheterna inkommit med prognostiseras underskott på cirka 4 miljoner kronor (prognosen vid delåret exklusive finansförvaltningen), jämfört med 2022 års budget. Inför 2023 innebär det att de nämnder som har underskott för 2022 och som inte har vidtagit åtgärder för att komma i balans, kommer att ha utmaningar redan vid ingången av 2023. Både social- och omvårdnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar underskott mot budget för 2022.

Inför 2024–2025 är ökningen av verksamheternas nettokostnader 1,2 procent respektive 2,4 procent årligen, vilket är en lägre ökningstakt än den för skatteintäkter och bidrag. Detta beror på att resultatmålet i planen för 2023 och 2024 nu uppgår till 2,5 procent årligen, vilket är en justering från planåren i föregående budget. I föregående plan så uppgick inte resultatmålet till 2,0 procent för 2023 och 2024.

Kommunens skatteintäkter och generella bidrag för 2024 förväntas växa med 3,1 procent medan nettokostnaderna ökar med 1,2 procent. För att klara att lägga en budget i nivå med resultatmålet så behöver verksamheterna effektiviseras och anpassas i planåren eftersom den sammantagna ökningen av verksamheternas nettokostnader är lägre än den förväntade indexeringen/inflationen.

Resultat

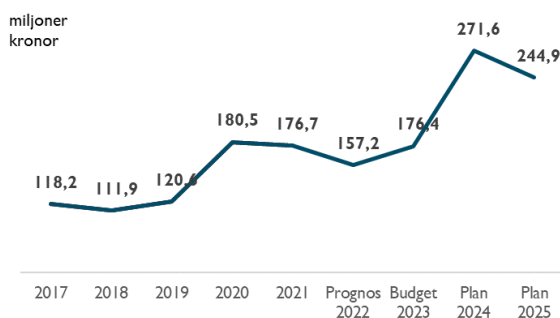

Kommunen har fortsatt stora investeringar under perioden. För att minska upplåningsbehovet krävs ett positivt resultat. Den planerade investeringsnivån medför dock ett utökat lånebehov för kommunen. Även räntekostnaderna förväntas öka under budgetperioden.

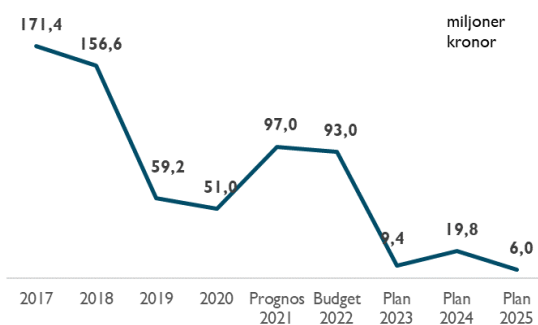
Det höga resultatet för 2021 och prognostiserade resultatet för 2022 beror främst på ökade skatteintäkter jämfört med budget.

Låneskuld

Låneskulden (miljoner kronor)

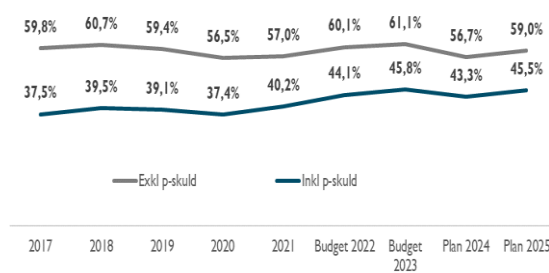
Likvida medel vid årets slut (miljoner kronor)

Den fortsatt höga investeringstakten kommer att medföra att Tidaholms kommunen behöver öka sina långfristiga skulder för att klara den planerade investeringstakten. Enligt budgeten 2023–2025 finns en planerad upplåning om 160 miljoner kronor.

Sammantaget ökar lånebehovet för perioden jämfört med föregående plan.

Soliditet

Sammanställning	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Årets resultat (tkr)	18 900	17 800	22 800	23 500
Årets resultat (%)	2,2%	2,0%	2,5%	2,5%
Skatteintäkter och bidrag (tkr)	854 918	889 244	916 952	942 396
Ökning av skatteintäkter och bidrag (%)	4,5%	4,0%	3,1%	2,8%
Nettokostnader (tkr)	793 885	824 535	834 625	854 869
Ökning av nettokostnader (%)	5,1%	3,9%	1,2%	2,4%
Investeringsbudget skattefinansierat (tkr)*	140 170	137 900	131 000	68 000

* 2022 inklusive tilläggsanslag & ombudgetering - exklusive VA och Renhållning

Sammanställning	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgettram (tkr)	793 885	824 535	834 625	854 869
Årlig förändring (tkr)		30 650	10 090	20 243
Årlig förändring (%)		3,9%	1,2%	2,4%

5.4 Ekonomisk redovisning: Resultat-, balansräkning och kassaflödesanalys

5.4.1 Resultaträkning

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens kostnader	-793 885	-824 535	-834 625	-854 869
Av- och nedskrivningar	-37 833	-40 909	-53 027	-57 027
Verksamhetens nettokostnader	-831 718	-865 444	-887 652	-911 896
Skatteintäkter	615 509	645 225	673 606	703 810
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift	239 409	244 019	243 346	238 586
Finansiella intäkter	-	-	-	
Finansiella kostnader	-4 300	-6 000	-6 500	-7 000
Resultat före extraordinära poster	18 900	17 800	22 800	23 500
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Årets resultat	18 900	17 800	22 800	23 500

5.4.2 Balansräkning

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	881 280	989 253	1 000 227
Maskiner och inventarier	22 525	22 525	22 525
Summa materiella anläggningstillgångar	903 805	1 011 778	1 022 752
Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar, bostadsrätter mm	17 589	17 589	17 589
Summa finansiella anläggningstillgångar	17 589	17 589	17 589
Summa anläggningstillgångar	921 394	1 029 367	1 040 341
Bidrag till infrastruktur			
Medfinansiering E20	2 000	1 600	1 200
Summa bidrag till infrastruktur	2 000	1 600	1 200
Omsättningstillgångar			
Förråd	2 510	2 510	2 510
Kortfristiga fordringar	75 109	75 109	75 109
Kassa och bank	9 509	19 915	6 189
Summa omsättningstillgångar	87 129	97 535	83 808
Summa tillgångar	1 010 523	1 128 502	1 125 349

Eget kapital, avsättningar och skulder (tkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Eget kapital			
Årets resultat	17 800	22 800	23 500
Resultatutjämningsreserv	91 735	91 735	91 735
Lokal utvecklingsreserv	7 429	7 429	7 429
Övrigt eget kapital	500 143	517 942	540 742
Summa eget kapital	617 106	639 905	663 406
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner o liknande förpliktelser	11 918	11 918	11 918
Avsättning bidrag till infrastruktur	11 116	11 116	11 116
Summa avsättningar	23 034	23 034	23 034
Skulder			
Långfristiga skulder			
Checkräkningskredit			
Lån i banker och kreditinstitut	167 856	263 035	236 382
Investeringsinkomster	8 528	8 528	8 528
Andra långfristiga skulder			
Summa långfristiga skulder	176 383	271 563	244 909
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	32 433	32 433	32 433
Övriga kortfristiga skulder	161 567	161 567	161 567
Kortfristiga skulder, totalt	194 000	194 000	194 000
Summa skulder	370 383	465 563	438 909
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 010 523	1 128 502	1 125 349

Ansvarsförbindelser (tkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Pensionsförpliktelser inkl löneskatt	154 000	151 884	149 044
Borgen och andra förpliktelser	399 977	378 796	357 615
Summa ansvarsförbindelser	553 977	530 680	506 659

5.4.3 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys – kommunen (tkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	17 800	22 800	23 500
Justering för ianspråktaga avsättningar			
Justering för av- och nedskrivningar	40 909	53 027	57 027
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	400	400	400
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	59 109	76 226	80 927
Ökning / minskning kortfristiga fordringar			
Ökning / minskning förråd och varulager			
Ökning / minskning kortfristiga skulder	-24 000		
Kassaflöde från den löpande verksamheten	35 109	76 226	80 927
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-137 900	-161 000	-68 000
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar			
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar			
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-137 900	-161 000	-68 000
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	40 000	120 000	
Amortering av skuld	-12 884	-16 884	-18 717
Ökning av långfristiga fordringar	-10 000	-10 000	-10 000
Minskning av långfristiga fordringar	2 063	2 063	2 063
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	19 180	95 180	-26 654
Bidrag till Infrastruktur			
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur			
Årets kassaflöde	-83 612	10 406	-13 727
Likvida medel vid årets början	93 121	9 509	19 915
Likvida medel vid årets slut	9 509	19 915	6 189

6 Nämnderna

Nämndens ansvar

Varje nämnd ansvarar för att utföra de uppgifter som kommunfullmäktige har tilldelat nämnden genom reglementet. Nämnden ansvarar vidare för att fastställda mål och åtaganden uppnås inom tilldelad budgetram. Nämnden ska inrymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Nämnden fastställer sin verksamhetsplan och beslutar om den tilldelade budgetramens fördelning till sina verksamheter. Beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och oförutsedda utgifter ansvarar nämnden för genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget.

Verksamhetsplaneringen skall bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden vill göra, för att utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans.

Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas. I övrigt hänvisas till kommunens ekonomistyrningsprinciper beträffande nämndens ansvar.

Budgetramar 2023

Inför 2023 är budgetramarna dels beräknade utifrån resursfördelning och dels riktade justeringar utöver resursfördelning. Nedan återfinns delarna definierade och markerade med I-V, vilka sedan återkommer och specificeras med belopp för respektive nämnd.

I. Resursfördelning

Resursfördelningsmodellen tar hänsyn till pris- och volymförändring mellan åren. Den ena delen är den årliga justeringen på prislapparna och den andra är volymförändringen för hela befolkningen eller respektive målgrupp (se mer info under avsnittet begrepp)

För att klara de ekonomiska förutsättningarna krävs att Tidaholm kommuns kostnadsmassa anpassas. I resursfördelningen förväntas verksamheterna bedriva verksamhet till den nettokostnad som prislappen indikerar. Det betyder att de verksamheter som bedrivs med en nettokostnad som är högre än referenskostnad behöver effektiviseras då budgetramen baseras på referenskostnad. För de verksamheter vars tilldelning utgår från kommungruppens prislapp har justeringar och anpassningar gjorts utifrån den politiska ambitionsnivån och de uppsatta strategiska målen för 2023–2025.

Prislapparna indexeras med följande procent:

- 2020 till 2021: 2,1 procent
- 2021 till 2022: 2,6 procent
- 2022 till 2023: 2,2 procent

II. Verksamhetsförändringar, innefattar flytt av verksamheter och budgetmedel mellan nämnder.

Anpassningar efter resursfördelning (del III–V)

För satsningar utöver den framräknade resursfördelningens förslag till fördelning av medel återfinns **riktade budgetprioriteringar (del III)**. I budgetramarna finns tre sorters riktade budgetprioriteringar.

- Satsningar som tillförs nämnden utöver resursfördelningen. Dessa är prioriteringar som är identifierade och motsvarande medel har tillförts nämndens budgetram.
- Kommunens övergripande riktade budgetprioriteringar (se separat avsnitt) som ligger centralt budgeterade på kommunstyrelsen, men där en eller flera nämnder kan vara utförare

av uppdraget och kompenseras efter utförande från dessa centralt budgeterade medel. Kompensationen görs årsvis och under samma budgetår.

- Riktade medel reserverade och specificerade under finansförvaltningen. Dessa omdisponeras i samband med projektavslut då de ökade driftskostnaderna tillkommer och medel skjuts till verksamhetsnämnden för att i möjlig mån undvika ekonomiskt påverkan på övriga verksamheter.

För att Tidaholms kommun ska uppnå en budget i balans finns det **riktade anpassningar (del IV)** som är justeringar av nämndernas budgetramar utöver det som resursfördelningen har tilldelat nämnden. Dessa återfinns på respektive nämnds sida under riktade anpassningar och beskriver vad anpassningen/effektiviseringen avser.

Budgetram per nämnd

Nämnd (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kommunstyrelsen	61 501	67 659	69 882	71 846
Årlig förändring (%)		10,0%	3,3%	2,8%
Jävsnämnd	318	326	337	346
Årlig förändring (%)		2,5%	3,3%	2,7%
Barn- och utbildningsnämnd	352 618	361 524	367 987	374 475
Årlig förändring (%)		2,5%	1,8%	1,8%
Kultur- och Fritidsnämnd	34 734	38 440	39 593	40 445
Årlig förändring (%)		10,7%	3,0%	2,2%
Social- och omvårdnadsnämnd	322 891	341 368	351 227	360 021
Årlig förändring (%)		5,7%	2,9%	2,5%
Samhällsbyggnadsnämnd	34 640	37 325	38 398	39 733
Årlig förändring (%)		7,8%	2,9%	3,5%
Finansförvaltningen	-12 817	-22 108	-32 799	-31 999
Årlig förändring (%)		72,5%	48,4%	-2,4%
Summa skattefinansierat	793 885	824 535	834 625	854 869

Riktad satsning - pensionskostnader

Det nya pensionsavtalet som beskrivits tidigare kommer påverka nämndernas kostnader från och med 2023. Vad som konkret beräknas är att det kalkylerade pålägget avseende kollektivavtalad pension justeras upp för kommuner.

- höjda premier i det nya pensionsavtal som ska tillämpas från och med 1 januari 2023,
- ökat prisbasbelopp och inflationsökning samt
- andra övriga faktorer som leder till högre kostnader för den förmånsbestämda pensionen.

För kommunen så är det estimerat att denna del resulterar i en ökning av kostnader för personalomkostnader (PO-tillägg) med totalt 27 miljoner kronor jämfört med 2022 (enligt prognos från KPA).

För att nämnderna skall kunna bära de ökade kostnaderna ges en viss kompensation som riktad satsning i respektive nämnds budgetram. Samtliga nämnder har fått delvis kompensation för ökade pensionskostnader. Samhällsbyggnadsnämnden har även fått kompensation för ökningarna som avser den interna köp och säljverksamheten, det vill säga på måltids- och internhyresenheten. Det innebär att motsvarande pensionskostnadsökning på dessa verksamheter inte skall fördelas ut på köpande nämnder.

Den kompensation som nämnderna får i sina budgetramar beräknas täcka cirka 25% av den

kostnadsökning som avtalet medför. Den resterande delen kommer nämnderna att behöva anpassa och inrymma inom tilldelad ram.

6.1 Kommunstyrelsen

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Styrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning samt leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen. Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning samt fortlöpande, i samråd med nämnderna, följa upp fastställda mål och återrapportera till fullmäktige.

Styrelsen ansvarar för de uppgifter som anges i reglementet för kommunstyrelsen (rev. 2021-12-20) samt sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd. Styrelsen ansvarar även för de uppgifter som framgår av kommunallagen (2017:725) och annan lagstiftning. Under styrelsen lyder kommunens förvaltningsorganisation. Styrelsen är även pensionsmyndighet i Tidaholms kommun.

Kommunstyrelsens budgetram för 2022 omfattar den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsen, med kommunstyrelsens olika avdelningar. De delar som innefattar pensioner, bidrag, transfereringar och avgifter återfinns under Finansförvaltningen.

Viljeinriktning

Kommunstyrelsen har uppdraget att samla och leda alla kommunens nämnder mot gemensamma mål. I uppdraget ingår att säkerställa att de övergripande målen nås och att detta görs inom kommunens ekonomiska ramar. Under de kommande åren riktas ett särskilt fokus mot att utveckla Tidaholms kommun gällande näringslivsklimat. Näringslivsenheten flyttas till kommunstyrelsen då dessa frågor är av så stor strategisk betydelse. Ett växande näringsliv är avgörande för vår kommuns framtid. Vi jobbar också vidare med hållbarhetsfrågor, såväl ekologiskt, ekonomiskt som socialt. Landsbygdsberedningen avslutar sitt arbete under 2023 och lägger fram sina förslag om hur vi kan göra det attraktivt att bosätta sig och driva företag även utanför Tidaholms centralort.

Kommunen ska möjliggöra ett hållbart arbetsliv och vara en attraktiv arbetsplats. Kommunen ska också jobba vidare med friskvård, god arbetsmiljö, kompetensutveckling och ledarskap. Vi ska främja jämlikhet och motverka alla typer av diskriminering på arbetsplatsen.

Digitalisering och nya arbetssätt som utgår från ny teknik påverkar alltmer all kommunal verksamhet. Det drivs flera projekt, både centralt och inom olika förvaltningar, för att med hjälp av ny teknik effektivisera och skapa mervärde för våra invånare.

Kommunen ska även utreda möjligheten att lägga alla kommunens fastigheter, alternativt enbart industrifastigheter, i ett bolag.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram (tkr)	61 501	67 659	69 882	71 846
Årlig förändring (tkr)		6 158	2 223	1 964
Årlig förändring (%)		10,0%	3,3%	2,8%

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram	61 501	67 659	69 882	71 846
varav				
Resursfördelning		60 975	63 018	64 796
Verksamhetsförändringar	-	2 384	2 448	2 514
Riktade Budgetprioriteringar	-	4 300	4 416	4 535
Riktade Anpassningar				
Investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)				
Kommunens Riktade Budgetprioriteringar				

I. Resursfördelning:

Kommunstyrelsens verksamheter omfattas inte av resursfördelningen utan beräknas utifrån föregående års budget.

II. Verksamhetsförändringar:

Näringslivsenheten läggs direkt under kommunstyrelsen.

III. Riktade budgetprioriteringar:

Riktade budgetprioriteringar år 2023:

- Omställning och utvecklingsarbete, 2,0 miljoner kronor.
- Räddningstjänst och överförmyndarverksamhet, 1,0 miljoner kronor.
- Delvis kompensation för ökade pensionskostnader, 1,3 miljoner kronor.

IV. Budgetanpassningar:

Kommunstyrelsen har inga riktade budgetanpassningar.

Investeringsplan

Investeringsplanen för kommunstyrelsen år 2023 inkluderar:

- Planerat fastighetsunderhåll av verksamhetslokaler.
- Centrala IT-investeringar inom digitalisering och informations säkerhet.
- Kommunens investeringsreserv ligger under kommunstyrelsen.

6.2 Jävsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Jävsnämnden ansvarar för att besluta i ärenden gällande myndighetsutövning och utöva tillsyn i fall där en annan nämnd normalt har ansvaret men inte kan på grund av jäv.

Jävsnämnd	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram (tkr)	318	326	337	346
Årlig förändring (tkr)		8	11	9
Årlig förändring (%)		2,5%	3,3%	2,7%

6.3 Barn- och utbildningsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter enligt skollagen (2010:800). Nämnden ansvarar för förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, kulturskola, elevhälsa, elevboende samt vaktmästeri.

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar vidare för:

- Kommunens aktivitetsansvar för ungdomar enligt 29 kap. 9 § skollagen.
- Att utöva tillsyn över verksamhet som bedrivs i fristående förskola och fristående skolbarnomsorg samt fristående pedagogisk omsorg.
- Kommunens uppgifter avseende skolskjuts i Tidaholms kommun. Nämndens uppgifter regleras i särskilt reglemente.

Viljeinriktning

I Tidaholm kommun sätts barnen i första rummet. Deras trygghet, välmående och utveckling är ett av kommunens grunduppdrag. Alla barn och ungdomar har olika förutsättningar, styrkor och svagheter. Barn- och utbildningsnämndens uppdrag är att möta och utveckla dem på bästa sätt. Nämnden ska också tillse att likvärdigheten mellan olika förskolor och skolor utvecklas och förbättras i hela vår kommun. För detta ändamål anslås extra medel.

Det ska finnas en långsiktighet och trygghet inom verksamheten för såväl barn som för pedagogisk personal och skolledare. Barn- och utbildningsnämnden och social- och omvårdnadsnämnden har tidigare bedrivit ett gemensamt arbete i projektform under namnet Samkraft. Detta arbete ska permanentas och bli en naturlig del av barn- och utbildningsnämndens verksamhet.

För barn- och utbildningsnämndens viktigaste resurs, personalen, görs en förstärkning för kommande pensionsökningar.

I kommunens investeringsbudget avsätts medel för byggnation av en ny förskola i Ekedalen under år 2023. Förskolan Linblomman i Madängsholm beräknas flytta in i nya lokaler under år 2023. För att täcka ökade driftskostnader avsätts extra medel för drift år 2023.

Barn- och utbildningsnämnd	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram (tkr)	352 618	361 524	367 987	374 475
Årlig förändring (tkr)		8 906	6 462	6 489
Årlig förändring (%)		2,5%	1,8%	1,8%

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram	352 618	361 524	367 987	374 475
varav				
Resursfördelning		342 952	351 121	357 155
Verksamhetsförändringar	-	- 128	- 131	- 135
Riktade Budgetprioriteringar	-	18 700	16 997	17 456
Riktade Anpassningar				
Investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)	-			

Verksamhet	Målgrupp (antal)	Andel	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Förskola	1-5 år * andel	84 %	617	607	586	574
Fritidshem	6-12 år * andel	52 %	552	557	533	532
Grundskola (inkl. förskoleklass)	6-15 år	100 %	1 459	1 496	1 497	1 491
Gymnasieskola / Kultur- och Musikskola	Invånarantal	100 %	12 822	12 804	12 745	12 684

Verksamhet	Referenskostnad 2023 (kr)
Förskola	149 650
Fritidshem	35 019
Grundskola (inkl. förskoleklass)	106 289
Gymnasieskola	4 506

Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnittlig nettokostnad 2023 – Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2023
Obligatorisk särskola	747	110 %	821
Gymnasiesärskola	409	183 %	747
Grundläggande vuxenutbildning	211	105 %	222
Gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning	307	179 %	548
Kultur- och musikskola	343	109 %	375

Utöver resursfördelningen har nämndens budgetram inför 2023 justerats.

II. Verksamhetsförändringar

Budgetramen har justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder. Den del av näringslivsenheten som under 2022 var placerad under barn- och utbildningsnämnden flyttas till kommunstyrelsen 2023.

III. Riktade budgetprioriteringar

De riktade budgetprioriteringarna för år 2023 omfattar:

18,7 miljoner kronor avsätts till följande ändamål:

- Kompensation för ökade driftkostnader avseende förskoleverksamheten i Madängsholm, 0,25 miljoner kronor.
- Förlänga Samkraft i samarbete med social- och omvårdnadsnämnden, 1,4 miljoner kronor.
- Bibehålla den extra satsningen som gjordes inför 2022 avseende kulturskolans verksamhet, 0,5 miljoner kronor.
- Säkerställa likvärdighet mellan nämndens större och mindre enheter inom grundskoleverksamheten, hålla en hög kvalitet i förskole- och skolverksamheterna, samt delvis kompensation för ökade pensionskostnader samt övrig ramförstärkning (utifrån sänkt resultatmål 2023 i kommunen), sammanlagt 16,55 miljoner kronor.

IV. Riktade budgetanpassningar

Det finns inga riktade budgetanpassningar för nämnden.

Investeringsplan

Investeringsplanen för barn- och utbildningsnämnden år 2023 inkluderar:

- Planerat fastighetsunderhåll för verksamhetslokaler.
- Byggnation av en ny förskola i Ekedalen.
- Nya förskolelokaler i Madängsholm.

6.4 Social- och omvårdnadsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Social- och omvårdnadsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som i lag sägs om socialnämnd. Nämnden ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården, kommunens äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättning, såsom hemtjänst i enskilt boende, service och omvårdnad i särskilda boendeformer samt övrig äldreomsorg, LSS-verksamhet samt kommunal socialpsykiatri. Nämnden ansvarar för kommunens individ- och familjeomsorg. I uppgiften ingår utdelning av bistånd till enskilda och familjer, insatser riktade mot barn och unga, ungdomsvård samt missbrukarvård.

Nämnden är även arbetslöshetsnämnd enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

Social och omvårdnadsnämnden ansvarar vidare för:

- Familjerättsfrågor och för att erbjuda familjerådgivning.
- Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning samt arbetsförberedande insatser för personer som på grund av social problematik står långt ifrån arbetsmarknaden.
- Stöd till personer som är akut hemlösa och till bostadslösa personer med social problematik.
- Stöd till brottsoffer.
- Kommunens flyktingmottagande och mottagande av ensamkommande flyktingbarn.
- Kommunens uppgifter enligt alkohollagen (2010:1622) med undantag av tillsyn av försäljning av folköl i butik.

Viljeinriktning

Tidaholms kommun ska ha en god omvårdnad för både äldre och för personer med funktionsnedsättning. Kommunen ska även kunna ge stöd till individer i utsatthet som har behov av det.

Att andelen äldre i kommunen kommer att öka successivt de kommande åren, genom att allt fler lever längre, är i grunden mycket glädjande. Men det är också en utmaning för social- och omvårdnadsnämnden. För att kunna erbjuda goda insatser för individer, både innan det blir aktuellt med flytt till särskilt boende och efter flytt, behöver kommunen satsa på nämndens verksamheter under flera år framöver.

Kommunen står inför stora investeringar i framtidens äldreomsorg. Utöver en väl utbyggd hemtjänst kommer det att krävas satsningar och förändringar inom växelvård och kommunens särskilda boenden med god standard. Kommunen avsätter 150 miljoner kronor över två år för att säkerställa ett lagstadgat brandskydd och en god arbetsmiljö vid kommunens särskilda boenden. Kommunen avsätter även medel för en projektledare med uppdrag att implementera framtidens äldreomsorg.

Även verksamheten som riktar sig till personer med funktionsnedsättning växer. Behovet av såväl daglig verksamhet som boendeplatser kommer att öka i framtiden. Det är viktigt att erbjuda dessa individer en god och anpassad verksamhet för att de ska ges möjlighet att vara aktiva i samhällslivet. Kommunen har därför en fortsatt hög ambitionsnivå för verksamhet inom LSS.

Individ- och familjeomsorgen möter de allra mest utsatta individerna i samhället, bland annat barn som far illa och personer som har ett missbruk eller utsätts för våld. Under många år har verksamheten dragits med större utgifter än budgeterat, trots att åtgärder har vidtagits för att minska kostnaderna. Kommunen arbetar ständigt förebyggande för att minska dessa utgifter, bland annat genom projektet Samkraft. Arbete som syftar till att stötta barn och familjer i ett tidigt skede för att undvika problem senare i livet är en viktig del i nämndens arbete.

Social- och omvårdnadsnämnd	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram (tkr)	322 891	341 368	351 227	360 021
Årlig förändring (tkr)		18 477	9 860	8 794
Årlig förändring (%)		5,7%	2,9%	2,5%

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram	322 891	341 368	351 227	360 021
varav				
Resursfördelning		343 246	355 364	365 324
Verksamhetsförändringar	-	- 128	- 131	- 135
Riktade Budgetprioriteringar	-	6 350	4 313	3 375
Riktade Anpassningar	-	- 8 100	- 8 319	- 8 543
Investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)				

Verksamhet (antal)	Målgrupp	Andel	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Äldreomsorg	Över 65 år	100 %	3 166	3 196	3 226	3 246
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	Invånarantal / 0-64 år* andel	1,25 %	121	108	107	106
Funktionsnedsättning (0-64 år) exkl. LSS	Invånarantal		12 822	12 804	12 745	12 684
Individ- och familjeomsorg (IFO) / Arbetsmarknadsenheten (AME)	Invånarantal**	100 %	12 822	12 804	12 745	12 684

* Målgruppen för verksamheter inom LSS beräknas sedan år 2019 utifrån kommunens invånarantal 0-64 år. Tidigare beräknades målgruppen utifrån kommunens totala invånarantal.

** Tilldelningen till verksamheter inom IFO och AME beräknas sedan år 2019 på antalet invånare. Tidigare gjordes fördelningen utifrån en budgetuppräknning.

* LSS var tidigare baserat på totalt invånarantal, fr o m 2019 Invånarantal 0-64 år * andel. IFO fr o m 2019 baserat på antalet invånare (tidigare baserat på budgetuppräknning)

Verksamhet (kr)	Referenskostnad 2023
Äldreomsorg	60 948
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	732 313
Individ- och familjeomsorg (IFO)	4 068

Arbetsmarknadsenheten och verksamheten för funktionsnedsättning (0-64 år) exklusive LSS omfattas båda av resursfördelningen och baseras på antalet invånare i kommunen. Prislappen baseras på den genomsnittliga kostnaden för kommungruppen samt en justering till Tidaholms kommuns kostnadsambitionsnivå.

Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnittlig nettokostnad 2023 – Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2023
Arbetsmarknadsenheten	648	112 %	727
Funktionsnedsättning (0–64 år) exkl. LSS	1 199	133 %	1 598

Utöver resursfördelningen har nämndens budgetram inför 2023 justerats.

II. Verksamhetsförändringar

Budgetramen har justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder. Den del av näringslivsenheten som under 2022 var placerad under social- och omvårdnadsnämnden flyttas till kommunstyrelsen 2023.

III. Riktade budgetprioriteringar

De riktade budgetprioriteringarna för 2023 omfattar:

- Projektledare Framtidens äldreomsorg, 1,0 miljoner kronor
- Förlänga samkraftsarbetet i samarbete med barn- och utbildningsnämnden, 0,7 miljoner kronor.
- Delvis kompensation för ökade pensionskostnader och övrig ramförstärkning (utifrån sänkt resultatmål 2023 i kommunen), 4,65 miljoner kronor.

IV. Riktade budgetanpassningar

Det finns budgetanpassningar för nämnden.

Investeringsplan

Investeringsplanen för social- och omvårdnadsnämnden år 2023 inkluderar:

- Planerat fastighetsunderhåll av verksamhetslokaler.
- Ändamålsenliga lokaler för särskilt boenden:
 - Satsningar på att förändra och höja standarden på särskilda boenden. Satsningen innebär både anpassningar av lokalerna för att följa nya regelverk för boende och arbetsmiljön för personalen.
 - Satsning på uppgradering av brandskydd på kommunens särskilda boenden och kvalitetshöjning.

6.5 Kultur- och fritidsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens uppgift är att ansvara för kommunens uppgifter inom folkhälso-, kultur-, fritids- och turismområdet. Nämnden ansvarar också för kommunens relationer till, och utveckling av, föreningslivet avseende de föreningar, organisationer och enskilda ideella krafter som hör till nämndens verksamhetsområde.

Nämnden är ansvarig nämnd för kommunala ärenden enligt spellagen (2018:1138), bibliotekslagen (2013:801), museilagen (2017:563) och 5 kap. 12 § socialtjänstlagen (2001:453, skuldsatta personer).

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar vidare för:

- Beslut om stipendier inom nämndens verksamhetsområde.
- Upplåtande av lokaler och anläggningar som nämnden disponerar.
- Öppen ungdomsverksamhet.
- Inomhusbad.
- Friluftsliv inklusive vandringsleder och fiskevårdsfrågor.
- Besöksverksamhet såsom museum och Barnens hus.
- Främjande av besöksnäringen.
- Allmänskultur, inklusive kulturlokaler såsom Saga teaterbiografen och Turbinhusön samt kulturarrangemang.
- Handhavande och administration av kommunens konstsamling.
- Handläggning och delaktighet i konstnärlig utsmyckning av byggnader och offentliga platser.
- Bevakning av kulturmiljövårdens och nämndens intressen i den fysiska planeringen.

Viljeinriktning

Tidaholms kommun ska erbjuda ett brett utbud av verksamhet inom områdena folkhälsa, kultur, fritid och turism. Kommunen ska ha en god relation till det lokala föreningslivet och vara ett stöd för och naturlig samarbetspartner till föreningar, organisationer och enskilda ideella krafter. Kommunen ska även säkerställa att egna verksamheter håller en hög kvalitet som är till nytta och glädje för kommunens invånare. Tillsammans med näringslivet och andra aktörer ska kommunen anordna och stötta arrangemang för att stärka Tidaholms kommuns attraktionskraft. Kommunen satsar därför mer medel jämfört med liknande kommuner på kulturverksamhet år 2023.

Föreningslivet är av stor betydelse för kommunens attraktionskraft och en förutsättning för framtida utveckling. Tidaholms kommun har flera olika idrottshallar anpassade för föreningarnas behov. Under 2022 renoveras Rosenbergs lshall för att uppfylla moderna krav.

Kultur- och fritidsnämnd	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram (tkr)	34 734	38 440	39 593	40 445
Årlig förändring (tkr)		3 706	1 153	852
Årlig förändring (%)		10,7%	3,0%	2,2%

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram	34 734	38 440	39 593	40 445
varav				
Resursfördelning		37 406	38 561	39 415
Verksamhetsförändringar	-	-266	-273	-281
Riktade Budgetprioriteringar		1 300	1 305	1 311
Riktade Anpassningar				
Investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)	-		1 350	2 700

I resurstilldelningen 2023 och framåt ingår ambitionshöjning avseende Idrottshallen, vilket är jämförelsestörande mellan år 2022 och 2023. Beloppet är 1,7 miljoner för 2023 som inte är inkluderat för 2022 (då Idrottshallen var budgeterad centralt under finansförvaltningen)

Verksamhet (antal)	Målgrupp	Andel	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kulturverksamhet, fritidsverksamhet, turismverksamhet, budget- och skuldrådgivning	Invånarantal	100 %	12 822	12 804	12 745	12 684

Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnittlig nettokostnad 2023 - Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnads- ambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2023
Kulturverksamhet	888	136 %	1 207
Stöd till studieförbund	30	257 %	78
Fritidsverksamhet	1 540	93 %	1 434
Turismverksamhet	158	73 %	116
Budget- och skuldrådgivning	16	73 %	12

Utöver resursfördelningen har nämndens budgetram inför 2023 justerats.

Nämndens tilldelning via resursfördelningen för 2023 inkluderar driftskostnader för Idrottshallen som föregående år, det vill säga 2022 låg under finansförvaltningen. Ökningen av nämndens ram avseende dessa kostnader är en förflyttning mellan kultur- och fritidsnämnden och finansförvaltningen.

II. Verksamhetsförändringar

Budgetramen har justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder. Den del av näringslivsenheten som under 2022 var placerad under kultur- och fritidsnämnden flyttas till kommunstyrelsen 2023.

III. Riktade budgetprioriteringar

Riktade budgetprioriteringar år 2023:

- 1,1 miljoner kronor avsätts för ökade driftskostnader till följd av renoveringar av Rosenbergs Ishall.

- Delvis kompensation för ökade pensionskostnader, 0,2 miljoner kronor.

År 2024-2025 finns medel avsatt på finansförvaltningen för att täcka ökade kapitalkostnader avseende renoveringar i badhuset Forshallen.

IV. Riktade budgetanpassningar

Det finns inga riktade budgetanpassningar.

Investeringsplan

Investeringsplanen för kultur- och fritidsnämnden år 2023–2025 inkluderar:

- Renovering av badhuset Forshallen planeras till år 2024.
- Kostnader för byte av konstgräsplan planeras till år 2025.

6.6 Samhällsbyggnadsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom klimat-, miljö-, naturvårds- och hälsoskyddsområdet. Nämnden ansvarar vidare för plan- och byggnadsväsendet enligt plan- och bygglagen (2010:900, PBL), med undantag av de uppgifter som kommunstyrelsen har att fullgöra. Nämnden upprättar på kommunstyrelsens uppdrag översiktsplan och dess fördjupningar, detaljplaner och områdesbestämmelser. Nämnden ansvarar även för kommunens uppgifter kring mätning, beräkning och kartframställning.

Nämnden fullgör de uppgifter som enligt miljöbalken (1998:808) ankommer på kommunen eller som med stöd av miljöbalken har överlåtits på kommunen. Nämnden fullgör de uppgifter som enligt lag ska fullgöras av kommunen inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt enligt livsmedelslagstiftningen.

Nämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom gatu- och väghållning, vatten och avlopp, renhållning och avfallshantering, skötsel av parker och andra allmänna platser, trafikplanering och trafiksäkerhet. Nämnden ansvarar för fastighetsförvaltning, lokalförsörjning, lokalvård och bilpool.

Nämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst och lag (1997:736) om färdtjänst, för ärenden enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt tillsyn av försäljning av folköl i butik enligt alkohollagen (2010:1622), för kommunens tillsyn och beslut enligt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel, för ärenden om bostadsanpassningsbidrag enligt lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag med mera samt utövning av tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursorer (2014:799).

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar vidare för:

- Beredning av mark och exploateringsfrågor.
- Ärenden kring tomt- och småhuskö.
- Geografisk information, med grundläggande stornät i plan och höjd anslutna till riksnätet.
- Ärenden enligt lag (2006:545) om skyddsrum.
- Miljöstrategiska frågor.
- Huvudmannaskap för allmänna platser enligt plan- och bygglagen (2010:900) för vilka kommunen är huvudman.
- Att vara väghållningsmyndighet när kommunen är väghållare.
- Stöd till enskild väghållning enligt av kommunfullmäktige antagna normer.
- Ärenden om gatukostnadsersättning enligt plan- och bygglagen (2010:900).
- Gaturenhallning, snöröjning och liknande åtgärder enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhallning och skyltning.
- Ärenden om kollektivtrafik.
- Uppgifter som avses i 1 § lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor samt den kommunala parkeringsövervakningen.
- Flyttning av fordon enligt lag (1982:129) och förordning (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall.
- Kommunens affischtavlor.
- Beslut om skogsavverkning.
- Energirådgivning.
- All jakt på kommunal mark och för kommunens uppgifter enligt jaktförordningen (1987:905) gällande skyddsjakt.
- Namnsättning av lokaler i samråd med berörd nämnd.
- De övriga uppgifter som enligt författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggväsendet.

Viljeinriktning

Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till det strategiska målet *Tidaholms kommun utvecklas till ett mer miljömässigt hållbart samhälle*. Under 2023 ska nämnden fortsätta arbetet med att förverkliga de klimatlöften som kommunen avlagt och ta fram arbetssätt och åtgärder i linje med kommunens ekologiska hållbarhetsstrategi och koldioxidbudget. Från och med 2023 permanentas Miljömiljonen och tillförs samhällsbyggnadsnämnden.

I Tidaholm ska det finnas plats att leva och arbeta, såväl i tätorten som på landsbygden. För att möta behovet av nya bostadsområden och industritomter behöver kommunen säkerställa att arbetet med nya detaljplaner kan prioriteras. Kommunen ska tillsammans med lokala näringsidkare fortsätta utveckla Tidaholm till en attraktiv plats att både bo och driva företag på.

Kommunens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler. Kommunen ska inte ha lokaler som inte nyttjas av den kommunala organisationen.

Måltidsenheten har tagit form och fortsätter att utvecklas under 2023, vilket är mycket positivt för kommunens matgäster, både unga och äldre.

Tidaholms kommun tilldelar extra medel för underhåll av gator och parkytor under 2023.

Samhällsbyggnadsnämnd	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram (tkr)	34 640	37 325	38 398	39 733
Årlig förändring (tkr)		2 685	1 072	1 335
Årlig förändring (%)		7,8%	2,9%	3,5%

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram	34 640	37 325	38 398	39 733
varav				37 756
Resursfördelning		35 287	36 818	38 111
Verksamhetsförändringar	-	- 1 862	- 1 912	- 1 964
Riktade Budgetprioriteringar	-	3 900	3 492	3 586
Riktade Anpassningar		-		
Investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)	-	-	-	285

Verksamhet (antal)	Målgrupp	Andel	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Vägnät, järnvägsnät, parkering / Parker	Invånarantal	100 %	12 822	12 804	12 745	12 684

Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnittlig nettokostnad 2023 – Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp – tilldelning 2023
Vägnät, järnvägsnät, parkering	1 249	91 %	1 133
Parker	415	50,1 %	208

Utöver resursfördelningen har nämndens budgetram inför 2023 justerats.

II. Verksamhetsförändringar

Budgetramen har justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder. Den del av näringslivsenheten som tidigare fanns under samhällsbyggnadsnämnden återfinns under verksamhetsförändringar. Flyttas tillbaka till kommunstyrelsen 2023.

III. Riktade budgetprioriteringar

De årliga riktade budgetprioriteringarna omfattar:

- 1,0 miljoner kronor till klimat- och miljöarbete (flytt från tidigare centrala riktade prioriteringar).
- 0,7 miljoner kronor för planarkitekt (flytt från tidigare centrala riktade prioriteringar).
- 0,5 miljoner kronor för att kompensera för en uppskjuten process kring avyttrande av fastigheter (satsning avser endast 2023).
- 1,0 miljoner kronor till underhåll av gator och parkytor.
- Delvis kompensation för ökade pensionskostnader, 0,7 miljoner kronor.

År 2025 finns medel avsatt på finansförvaltningen för att täcka ökade kapitalkostnader avseende renoveringar av konstgräsplanen.

IV. Riktade budgetanpassningar

Det finns inga riktade budgetanpassningar för nämnden.

Investeringsplan

Investeringsplanen för samhällsbyggnadsnämnden år 2023–2025 inkluderar:

- Exploatering av industrimark i enlighet med översiktsplanen.
- Strategiska markinköp i enlighet med målsättningen i översiktsplanen.
- Under 2024-2025 planeras för en utbyggnad av cykelväg till Ekedalen i samverkan med Trafikverket.
- Under 2024-2025 planeras kommunens arbete med framtida bostadsområden att återupptas.
- Under 2024-2025 planeras arbetet med utvecklingen av stadskärnan, med bland annat gångstråk längs Tidan, att återupptas.
- Planerat fastighetsunderhåll av verksamhetslokaler samt gator och parkytor.

6.7 Finansförvaltningen

Finansförvaltningen innehåller riktade budgetprioriteringar för hela kommunen, den centrala prognososäkerheten, pensioner, bidrag, transfereringar och avgifter.

Viljeinriktning

Landsbygdsberedningen utsågs i april 2022. Under 2023 avslutar beredningen sitt arbete och lägger fram sina förslag om hur kommunen kan göra det attraktivt att bosätta sig och driva företag även utanför Tidaholms centralort.

En miljon kronor årligen avsätts årligen i en extra lönesatsning för att kommunens löner ska vara konkurrenskraftiga, med start 2024.

Finansförvaltning	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram (tkr)	-12 817	-22 108	-32 799	-31 999
Årlig förändring (tkr)		-9 291	-10 691	800
Årlig förändring (%)		72,5%	48,4%	-2,4%

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Budgetram	-12 817	- 22 108	- 32 799	- 31 999
varav				
Resursfördelning		- 20 033	- 31 862	- 32 608
Verksamhetsförändringar				
Riktade Budgetprioriteringar		- 2 600	- 3 286	- 3 375
Riktade Anpassningar				
Investeringsprojekt - tillkommande driftskostnader (reserverade under FIN)		-	1 350	2 985
Kommunens Riktade Budgetprioriteringar		525	1 000	1 000

I. Resursfördelning

Finansförvaltningens verksamheter omfattas inte av resursfördelningen utan beräknas utifrån föregående års budget samt ny beräkning av kapitalkostnader.

II. Verksamhetsförändringar

Budgetramen har justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder. Från och med år 2022 flyttades de centrala riktade budgetprioriteringarna från kommunstyrelsen till finansförvaltningen.

III. Riktade budgetprioriteringar

De riktade budgetprioriteringarna omfattar:

- från finansförvaltningen omfördelas årligen 3,2 miljoner till nämnderna avseende ökade pensionskostnader.

Avseende 2023 så prioriteras:

- landsbygdsberedning 0,125 miljoner kronor.
- utreda framtida fastighetsförvaltning, 0,4 miljoner kronor.
- kompensation för ökade elkostnader inom internhyresverksamheten, 0,6 miljoner kronor.

År 2024-2025 finns medel avsatt på finansförvaltningen för att täcka ökade kapitalkostnader

avseende renoveringar i badhuset Forshallen samt konstgräsplanen. Dessa finns omnämnda under respektive verksamhetsnämnd men budgeten ligger under finansförvaltningen.

- ökade kapitalkostnader badhuset Forshallen 1,35 miljoner (2024 halvårseffekt, 2,7 miljoner 2025)
- ökade kapitalkostnader konstgräsplanen 0,29 miljoner (2025 halvårseffekt)

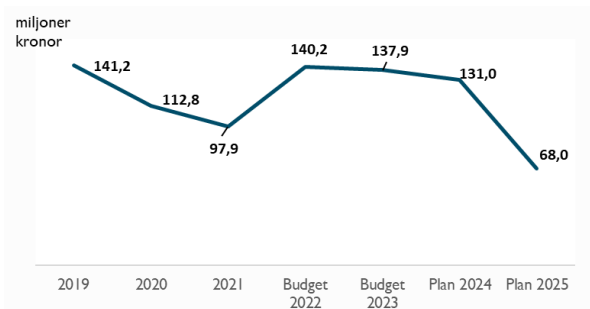
IV. Riktade budgetanpassningar

Kommunens övergripande prognososäkerhet sänks från 7,0 miljoner 2022 till 5,5 miljoner för 2023.

7 Investeringsbudget

Kommunens investeringsbudget tas fram i med underlag från med nämndernas 10 åriga investeringsbehovsanalys från respektive nämnd. Investeringsbehovsanalysen beslutas om i samband med att nämnden beslutar om årets verksamhetsplan.

Investeringsbudgeten är framtagen utifrån kommunens investeringsbehov och för att uppnå de strategiska och finansiella målen.

Så som tidigare har beskrivits finns det stora investeringsbehov nationellt i verksamhetslokaler och även så i Tidaholms kommun. I budgeten 2022–2024 finns flertal investeringar som redan beslutats och påbörjats.

Under 2023 bedöms att en omfattande investering i äldreomsorgens särskilda boenden kommer genomföras, detta för att säkerställa att uppfylla lagkrav och godkänt brandskyddet. Då projektet är både omfattande och tidskrävande så planeras flera redan beslutade projekt att senareläggas.

De affärsdrivande verkens investeringar under budgetperioden (2023-2025) uppgår till 39 miljoner kronor.

Nämnd (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Samhällsbyggnadsnämnden	1 18 588	123 900	117 000	54 000
Kommunstyrelsen	12 472	11 000	11 000	11 000
Barn- och utbildningsnämnden	1 348	1 000	1 000	1 000
Kultur- och fritidsnämnden	2 300	1 000	1 000	1 000
Social- och omvårdnadsnämnden	5 509	1 000	1 000	1 000
Skattefinansierad verksamhet (tkr)	140 217	137 900	131 000	68 000
Vatten- och avloppsverk	13 535	5 000	7 000	7 000
Renhållningsenhet	9 639	5 000	5 000	10 000
Affärsdrivande verk (totalt)	23 174	10 000	12 000	17 000
Totalt kommunen (tkr)	163 391	147 900	143 000	85 000

Budget 2022 inkluderar ombudgeteringar och tilläggsanslag.

8 Bilaga

8.1 Befolkningsprognos

Befolkningsprognos

Befolkningsprognosen är uppdaterad och har reviderats. Prognosen för 2021 var 12 780 medan utfallet blev 12 825 invånare, vilket är en skillnad på 45.

Fram till 2031 prognostiseras en befolkningsminskning från 12 825 år 2021 ned till 12 497, vilket är en minskning med 328 invånare på 10 år.

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
0-19	2 854	2 853	2 857	2 848	2 825	2 815	2 795	2 783	2 777	2 754	2 736	2 716	2 695
20-64	6 961	6 887	6 837	6 809	6 782	6 705	6 643	6 586	6 536	6 484	6 406	6 342	6 304
65+	3 031	3 050	3 131	3 166	3 196	3 226	3 246	3 286	3 312	3 356	3 421	3 472	3 499
Totalt	12 846	12 790	12 825	12 822	12 804	12 745	12 684	12 655	12 625	12 594	12 563	12 531	12 497

År	1980	1990	2000	2020	2021	2023P	2031P
Födda	131	198	119	134	132	118	111
Döda	179	149	152	142	139	145	153
Födelseöverskott	-48	49	-33	-8	-7	-27	-42
Inflyttade	376	581	369	548	525	524	513
Utflyttade	385	462	472	596	486	515	504
Flyttnetto	-9	119	-103	-48	39	9	9
Folkökning	-57	168	-136	-56	35	-19	-33
Folkmängd	13 069	13 283	12 694	12 790	12 825	12 804	12 497

8.2 Investeringsbudget

Investeringsbudget

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Undantagna huvudprocess *
Skola				
Förskola - Ekedalen	93092	29 900		
Måltidsenheten - Renovering kök	93103		4 000	4 000
Solskydd förskolor		1 000	-	X
Standardhöjning ytterskolor				10 000
Vård och omsorg				
Brandskydd/Renovering SÄBO	75 000	75 000	-	
Laddstolpar - SON	-	1 000	-	X
Säkerhet / Skalskydd IFO	-	5 000	-	
Attraktiv kommun				
Utveckling stadskärnan - Tidan gångstråk	-	5 000	10 000	
Gång- och cykelvägar	90077	1 000	4 000	5 000
Planerat underhåll gata och park	93101	4 000	4 000	4 000
Planerat fastighetsunderhåll	93044	7 500	7 500	7 500
varav: Gröna investeringar	93114	1 000	1 000	1 000
Hyresgäst Anpassningar	93090	1 500	1 500	1 500
Näringsliv, boende och exploatering				
Planerat fastighetsunderhåll - Fastigheter externt	93098	-	1 000	-
Exploatering industriområden	93113	1 000	1 000	1 000
Framtida bostadsområden	93099	-	1 000	1 000
Strategiskt markinköp	93100	1 000	2 000	5 000
Nämndernas investeringsanslag				
Samhällsbyggnadsnämnden	90003	2 000	2 000	2 000
Barn- och utbildningsnämnden	90009	1 000	1 000	1 000
Social- och omvårdnadsnämnden	90019	1 000	1 000	1 000
Kultur- och fritidsnämnden	90024	1 000	1 000	1 000
Kommunstyrelsen	90000	1 000	1 000	1 000
Investeringsreserv	93060	10 000	10 000	10 000
Totalt	137 900	131 000	68 000	

Av de 7,5 miljoner som avsätts för planerat fastighetsunderhåll ska minst 1 miljon användas för gröna investeringar. För att räknas som en grön investering ska projektet uppfylla minst ett av kommunens fem klimatlöften. Dessa klimatlöften ingår i strategin för det strategiska målet *Tidaholms kommun utvecklas till ett mer miljömässigt hållbart samhälle*.

*För ärendehantering av investeringsprojekt så hänvisas till policy investeringar.

Utöver ovan investeringsprojekt så finns beslut om investeringsprojekt från 2022 som flyttats fram och avser:

- renovering badhuset Forshallen
- renovering konstgräsplanen

8.3 Riktade budgetprioriteringar

Riktade budgetprioriteringar är områden där särskilda medel har avsatts för ett specifikt ändamål. De centrala riktade budgetprioriteringarna för Tidaholms kommun avser åren 2023–2025.

Målområde	Riktade budgetprioriteringar	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	
Attraktiv kommun	För att ta fram mark för såväl bostäder som näringsverksamhet samt utveckling av befintliga detalplaner avsätts medel för att accelerera arbetet med detaljplanering och planläggning.	700				flyttas till samhällsbyggnadsnämnden från 2023
	För att bidra till målet attraktiv kommun och involvera hela kommunen i ett utvecklingsarbete avsätts medel för en landsbygdsberedning som har till uppgift att initiera olika utvecklingsprojekt i samverkan med medborgare, företag och föreningsliv.	250	125			
Attraktiv arbetsplats	En miljon kronor avsätts årligen i en extra lönesatsning för att kommunens löner ska vara konkurrenskraftiga.			1000	1000	
Ett miljömässigt hållbart samhälle	Kommunen har en viktig roll i att skapa ett miljömässigt hållbart samhälle. För att accelerera arbetet avsätts medel för att samordna arbetet och implementera åtgärder.	1 000				flyttas till samhällsbyggnadsnämnden från 2023
Ett starkt och växande näringsliv	För att nå målet att näringslivsklimatet förbättras ska kommunen erbjuda elever praktisk arbetslivserfarenhet. Därför avsätts medel för att erbjuda feriepraktik till elever i åk 9 samt åk 1 och åk 2 på gymnasiet.	500				ingår i social- och omvårdnadsnämndens ram från 2023
God ekonomi	Medel avsätts för en utredning om Tidaholms kommuns framtida fastighetsförvaltning.		400			
Summa		2 450	525	1 000	1 000	
Återstår						
Summa avsatta medel		2 450				

Belopp i tusentals kronor.

8.4 Ekonomistyrningsprinciper

God ekonomisk hushållning är ett viktigt mål för kommunen och ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet. God ekonomisk hushållning innebär att vart och ett av kommunfullmäktiges strategiska och finansiella mål uppnås helt eller delvis under ett år.

En balanserad ekonomisk utveckling är en förutsättning för att kommunens service kan behållas och utvecklas. En svag ekonomisk hushållning är däremot en begränsning för kommunen när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. Att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning är en del av kommunallagen (11 kap. 6 § kommunallagen 2017:725).

8.4.1 Budgetmodell

Kommunfullmäktige fastställer och tilldelar nämnden en budgetram och investeringsmedel. Budgetramen är de medel som tilldelas en nämnd för dess driftsbudget.

Nämndens verksamhetsplan redogör för hur nämnden har beslutat att fördela driftsbudgeten till nämndens olika verksamheter under året. Fördelningen benämns detaljbudget.

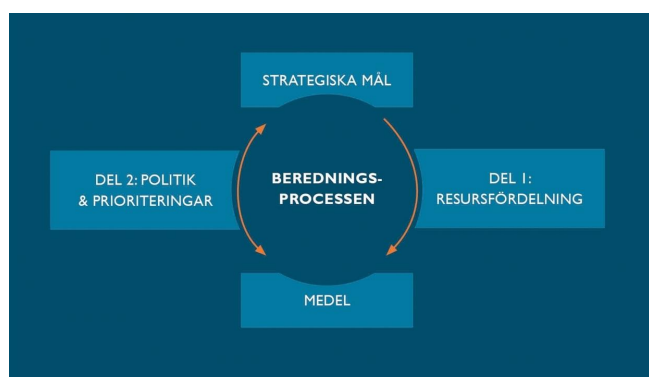
Nämndens investeringsbudget anger hur nämnden har beslutat att fördela dess investeringsmedel under året.

Nämnden ansvarar för att beslutade mål och åtaganden uppnås inom tilldelat budgetram. Nämnden ska inrymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Beredskap för kostnadsavvikelse mot budget och oförutsedda utgifter ansvarar nämnden för genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget.

Verksamhetsplaneringen skall bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas.

Tidaholms kommun har i många år använt sig av en resursfördelningsmodell för att kunna beskriva vilka behov som finns inom de olika verksamheterna.

Resursfördelningsmodellen bygger på nyckeltal och prognoser. Modellen kan ge indikationer på hur medel ska fördelas mellan kommunens olika verksamheter. Det är upp till Kommunfullmäktige att fördela medel mellan kommunens verksamheter, vilket innebär att resursfördelningsmodellen är ett verktyg för kommunfullmäktige att använda sig av för att ge ett stöd och hjälp till fördelningen av kommunens medel. Kommunfullmäktige säkerställer att de medel som kommunen har att fördela stämmer överens med de strategiska mål och den ambition och viljeinriktning som finns.

8.4.2 Uppföljning

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

- Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över att de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten och ekonomin efterlevs. Varje nämnd skall genomföra resultat- och målföljning.
- Redovisning till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige sker i samband med delårsbokslut augusti och årsredovisning.
- Redovisning av månadsrapporter (uppföljning av verksamhet, ekonomi, personal) till kommunstyrelsen sker efter, februari, april, oktober.
- Redovisning av helårsprognoser (endast uppföljning av ekonomi) till kommunstyrelsen sker efter mars och maj.

Nämnderna utgör resultatenheter.

Nämnden får en budgetram för hela nämndens verksamhetsområde. Budgetramen är lika med nämndens nettokostnader. Nämnden kan dela upp budget i olika verksamheter.

Nämnderna ska följa upp sin ekonomi månadsvis. Nämnden ska ha beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och oförutsedda utgifter genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget. Vid uppkomna underskott ska åtgärder vidtas för att komma i balans. Vid underskott ska rapportering inklusive åtgärdsplaner redovisas till kommunstyrelsen månadsvis.

Överskott och underskott

Kommunfullmäktige beslutade att avskriva nämndernas över- eller underskott per 2021-12-31 och uppkomna avvikelser skall inte sammanställas eller tillgodoräknas nämnderna från och med verksamhetsåret 2022.

Omfördelningar

Omfördelningar av medel under innevarande år inom beslutad budgetram beslutas av respektive nämnd.

Omfördelningar mellan nämndernas budgetramar under innevarande år ska endast ske i mycket specifika fall. Om medel ska flyttas mellan nämnderna under innevarande år sker detta med en bokning av kostnader och intäkter i bokföringen.

Tilläggsanslag

Några tilläggsanslag sker inte under innevarande år till nämndernas budgetramar.

8.4.3 Intern kontroll

Intern kontroll är en process som utförs av styrelse, nämnd, förvaltningsledning och medarbetare där syftet är att säkerställa att verksamheten:

- bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag,
- bedrivs enligt gällande lagar och föreskrifter,
- använder resurser på ett effektivt sätt och
- har en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering.

I fullmäktiges reglemente för intern kontroll §1 beskrivs en ansvarskedja där kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll i kommunens verksamheter. Detta innebär bland annat att kommunstyrelsen ansvarar för att det upprättas en organisation kring intern kontroll.

Nämnderna ansvarar därefter för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden. Respektive nämnd ska se till att det finns en organisation för den interna kontrollen, att regler och

anvisningar antas, att det årligen upprättas och fastställs en intern kontrollplan samt att det sker en uppföljning av de interna kontrollerna och de genomförda åtgärderna.

8.4.4 Investeringar

För ärendehantering och kriterium hänvisas till policy investeringar.

8.5 Begrepp

Begrepp	Förklaring
Strategisk plan och budget	Kommunfullmäktiges viktigaste verktyg för att styra och leda den kommunala verksamheten. Dokumentet ger besked om vilka mål kommunfullmäktige har satt upp samt fördelning av resurser till nämnderna.
Verksamhetsplan och budget	Nämndens plan för vad förvaltningen ska åstadkomma samt hur verksamheterna ska finansieras. Verksamhetsplanen anger verksamhetsmål och strategier för hur de ska uppnås, samt indikatorer med vilka målen följs upp. Nämndens verksamhetsplan och budget är ettårig.
Enhetsplan	Enhetsplanen anger mål för en särskild enhet. Målen konkretiserar hur enhetens arbete ska medverka till att nämndens verksamhetsmål uppnås. Enhetsplaner fastställs av tjänstepersoner.
Vision	En övergripande politisk ambition att formulera sin strategi mot. En vision beskriver ett önskat framtida läge och behöver inte kunna mätas eller vara helt realistisk. Kommunfullmäktiges vision beskriver hur Tidaholms kommun ska utvecklas på lång sikt.
Målområde	Målområden beskriver vilka frågor och områden kommunfullmäktige bedömer är särskilt viktiga att arbeta med för att närma sig den långsiktiga visionen.
Strategi	Strategier lyfter fram vissa vägval och tillvägagångssätt som ska prägla arbetet med ett visst mål. Både strategiska mål och verksamhetsmål har strategier.
Mätmetod	En beskrivning av vilken metod som ska användas för att mäta och därefter analysera utfallet. Mätmetoden skall ge förutsättning för samma mätvärde när samma objekt mäts vid upprepade tillfällen (förutsatt att objektet inte ändrat sig).
Utfall	Det slutliga resultatet (per år)
Målvärde	Önskat resultatvärde (per år)
Omvärldsanalys	Omvärldsanalysen är en analys av vilka faktorer och kommande trender som påverkar kommunen och kommunens förutsättningar att utföra sina uppdrag. Omvärldsanalyser används som grund för strategisk planering och övergripande beslut.
Resursfördelningsmodell	Resursfördelningsmodellens prislappar baseras på referenskostnad, genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen (pendlingskommun nära mindre tätort, härfter benämnd "kommungrupp") eller traditionell budgetuppräknig. På respektive nämnd återfinns dessa pris- och volymparametrar för varje verksamhet. Referenskostnaden i tabellerna är angivna i hela kronor per brukare för respektive verksamhet. Referenskostnad för Tidaholms kommun är framräknad med antagande av andel brukare samt en framskrivning av volym baserat på befolkningsprognosen. Genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen är den faktiska nettokostnaden från räkenskapsammandrag 2019, uppräknat till 2022 enligt index. Kostnadsambitionsnivå är den justering som är gjord för verksamheten, där 100 procent indikerar samma kostnadsambitionsnivå som genomsnittet för kommungruppen, en justering över 100 procent påvisar en högre kostnadsambitionsnivå än genomsnittet. Resterande verksamheter som inte presenteras i tabellerna har en tilldelning beräknad på traditionell budgetuppräknig.
Referenskostnad	Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämnigen och indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. Referenskostnad kallades tidigare för Strukturårsjusterad standardkostnad.
Delårsrapport	Delårsrapporten skall innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.
Årsredovisning	Årsredovisningen skall redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut och bestå av förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och en sammanställd redovisning.
Bokslut	Ett avslutande av alla konton i bokföringen och ett sammanställande av tillgångar och skulder i en balansräkning vid slutet av redovisningsperioden samt av intäkter och kostnader under denna i en resultaträkning.
Finansiella mål	Kommunens finansiella mål uttrycks i form av resultatmål och mål för egenfinansiering av investeringar.
Verksamhetsmål	Verksamhetsmål konkretiserar vad nämndens verksamheter ska uppnå. Varje

	verksamhetsmål knyts till ett strategiskt mål och bidrar till att kommunen utvecklas i riktning mot kommunfullmäktiges vision. Verksamhetsmålen är mätbara och uppnåeliga.
Resultaträkning	Resultaträkningen är en sammanställning av kostnader och intäkter för en redovisningsperiod.
Finansieringsanalys	Finansieringsanalys visar hur driftverksamheten, investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten bidragit till den uppkomna förändringen av likvida medel.
Kassaflödesanalys	Se finansieringsanalys.
Balansräkning	Balansräkningen redovisar hur stora kommunens tillgångar är vid årsskiftet och hur dessa tillgångar är finansierade. Balansräkningen visar också hur kapitalet har använts och hur det har anskaffats. Tillgångarna är uppdelade i omsättningstillgångar och anläggningstillgångar.
Likviditet	Betalningsförmågan på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).
Soliditet	Andelen eget kapital av de totala tillgångarna (graden av egna finansierade tillgångar).
Internränta	Internränta - Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss tid.
Avskrivning	Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.
Periodisering	Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.
Skatteunderlag	Totalt kommunalt beskattningsbar inkomst för samtliga skattskyldiga i kommunen (framkommer vid inkomsttaxeringen).
Skattekraft	Skatteunderlaget dividerat med antalet invånare vid inkomstårets utgång (den kommunalt beskattningsbara inkomsten per invånare).
Resultatutjämningsreserv (RUR)	Reserven är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.
Lokal utvecklingsreserv (LUR)	I 2013 års bokslut avsattes medel av de av AFA återbetalade sjukförsäkrings-avgifter som erhöles detta året till en lokal utvecklingsreserv.
Grön finansiering	Avser finansiering där den underliggande obligationen för finansieringen uppfyller kraven i ett grönt ramverk så som exempelvis "The Green Bond Principles". Gröna obligationer ger ränteplacering möjligheten att stödja utlåning till investeringsprojekt med mål att mildra klimatförändringarna eller som bidrar till en anpassning till dem.

8.6 Budget för balansräkningsenheter

Resultaträkning (tusentals kronor)

Resultaträkning	Skattefinansierad 2023	VA-verk	Renhållnings verksamhet	Totalt kommunen
Verksamhetens intäkter		18 500	13 600	
Verksamhetens kostnader	- 824 535	- 14 000	- 12 500	- 851 035
Av- och nedskrivningar	- 40 909	- 3 230	- 1 000	- 45 139
Verksamhetens nettokostnader	- 865 444	1 270	100	- 864 074
Skatteintäkter	645 225			645 225
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift	244 019			244 019
Verksamhetens resultat	23 800	1 270	100	25 170
Finansiella intäkter	-			-
Finansiella kostnader	- 6 000	- 1 270	- 100	- 7 370
Resultat efter finansiella poster extraordinära poster	17 800	-	- 0	17 800
Extraordinära intäkter				-
Extraordinära kostnader				-
Årets resultat	17 800	-	0,00	17 800

Kassaflödesanalys (tusentals kronor)

Kassaflödesanalys	Skattefinansierad 2023	VA-verk	Renhållningsverksamhet	Totalt kommunen
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	17 800			17 800
Justering för ianspråktaga avsättningar	-			-
Justering för av- och nedskrivningar	40 909	3 230	1 000	45 139
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	400			400
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	59 109	3 230	1 000	63 339
Ökning / minskning kortfristiga fordringar				
Ökning / minskning förråd och varulager	-			
Ökning / minskning kortfristiga skulder	- 24 000			
Kassaflöde från den löpande verksamheten	35 109	3 230	1 000	63 339
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	- 137 900	- 5 000	- 5 000	- 147 900
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	-			-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-			-
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-			-
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	-			-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 137 900	- 5 000	- 5 000	- 147 900
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				-
Nyupptagna lån	40 000	5 000	5 000	50 000
Amortering av skuld	- 12 884	- 1 897	- 167	- 14 947
Ökning av långfristiga fordringar	- 10 000			- 10 000
Minskning av långfristiga fordringar	2 063			2 063
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	19 180	3 103	4 833	27 116
Årets kassaflöde	- 83 612	1 333	833	- 57 445